

Київський університет імені Бориса Грінченка

СОНЯЧНЕ ПРОМІННЯ

Збірка студентської творчості

Київ 2017

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)
С62

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 8 від 30.08.2017 р.)

Редакційна колегія:

- Олена Бондарева**, проректор з науково-методичної, соціально-гуманітарної роботи та лідерства Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор;
- Олена Єременко**, директор Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філологічних наук, професор;
- Олена Бровко**, завідувач кафедри української літератури і компаративістики, доктор філологічних наук, професор;
- Ганна Гайдаш**, доцент кафедри германської філології, кандидат філологічних наук, доцент;
- Микола Луцюк**, доцент кафедри української літератури і компаративістики, кандидат педагогічних наук, доцент (літературний редактор);
- Ольга Башкирова**, доцент кафедри української літератури і компаративістики, кандидат філологічних наук (літературний редактор).

Сонячне проміння. Збірка студентської творчості. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. — 84 с.

Новий випуск літературного альманаху «Сонячне проміння» знову зібрав друзів, однодумців, талановитих поетів і прозаїків, авторів проникливої лірики і новелістики, вишуканого фентезі й детективних оповідань. Молоді автори — студенти, аспіранти, друзі Київського університету імені Бориса Грінченка — діляться новими творчими відкриттями й глибокими спостереженнями, дискутують про життя і мистецтво, запрошують у дивовижні світи, створені їх фантазією.

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)

©Автори публікацій, 2017
©Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2017

ПЕРЕДМОВА

Дорогий читачу, щойно Ви розгорнули вже третій випуск збірки творів студентів Київського університету імені Бориса Грінченка «Сонячне проміння». І це не тільки добра нагода долучитися до яскравого, сповненого захопливих відкриттів та дружнього спілкування студентського життя, побачити ще одну його грань. Це ще й можливість спостерегти таїну творення, становлення й змужніння Слова, адже для деяких молодих авторів ця публікація — вже не дебютна. Вони вже можуть похвалитися певними творчими успіхами, визнанням колег, стилістичною вправністю, мають власний, виважений і критичний, погляд на явища сучасної культури. Але не менш важливо, що вони зуміли відкрити головне, чим приваблює і приваблюватиме нас література: можливість самопізнання через Слово. Саме слово в найскрутніші часи дозволяє нам означити, а отже, й осмислити те, що болить; слово допомагає розповісти про наші мрії, заради втілення яких ми продовжуємо жити й працювати; слово стає містком між нами й іншими, друзями, колегами, батьками; і часом тільки воно може підтримати і втішити у світі, де всі ми часто тільки цього й потребуємо — щоб нас підтримали і втішили. А ще — почули. Саме з цією метою — почути одне одного, відкрити й пізнати самих себе — ми збираємося на засідання літературної студії, яка працює в Інституті філології нашого Університету, ділимося думками й оприлюднюємо власні твори. Бо для творчого зростання завжди потрібні друзі, здатні сказати правду, але, як зауважив би Антуан де Сент-Екзюпері, сказати її, люблячи.

Студенти-грінченківці зуміли сформувати власну творчу спільноту, в якій звучать свіжі й самобутні голоси молодих поетів, прозаїків, драматургів, точаться дискусії, жваво обговорюються мистецькі проблеми. Автори альманаху активно експериментують з художньою формою, широко використовуючи можливості сучасної техніки, що дозволяють перевести поетичний текст у царину синтетичного мистецтва. Так, цикл віршів у прозі Анастасії Трофіменко «Шепіт стрижив» ще до публікації в цьому збірнику здобув аудіовізуальне втілення. Прагненням поєднати вишукане звучання класичної лірики зі сповідальними, емоційними інтонаціями позначені поетичні твори Насті Зайцевої. Активні пошуки власної художньої мови, її нерозкритих можливостей і меж, законів її граматики відчутні в поезії Катерини Гурневич та Марії Хохель. Широке поле творчого пошуку репрезентує й проза студентів-грін-

ченківців, яка сама по собі могла б скласти різнопланову антологію: добротне героїчне фентезі Андрія Динниченка; самобутні новели-замальовки Ангеліни Кравченко, в основі яких — потужні візуальні образи; розмаїті за стилістикою й жанровими особливостями твори Юлії Гуртової; проникливий психологічний ескіз Валентини Сотникової; готичні й детективні оповідання Анастасії Трофименко, позначені глибокою метафорикою, а подеколи — тонкою іронією.

Новими в нашому альманасі є рубрики «Драматургія», представлена вправною «драмою абсурду» Юрія Ленца, який уже встиг заявити про себе як талановитий новеліст, а також «Літературна критика», до якої увійшло оригінальне за формою есе Валентини Сотникової про книгу Володимира Єрмоленка «Ловець океану».

Цей випуск альманаху відкриває також рубрику «Наші гості», куди увійшли твори друзів літературної студії. Читача не залишить байдужим мужня, щира, сповнена життєвої правди й любові до рідної землі лірика поета і журналіста, учасника АТО Володимира Патоли, автора збірки «Грань», яка побачила світ у видавництві «Смолоскип» 2016 року. Глибока спостережливість, тонкий психологізм, іронічність і зграбність художньої форми властиві новелам Руслана Марухина, ще одного учасника нової рубрики.

Сподіваємося, що новий випуск «Сонячного проміння» стане і своєрідним підсумком для його авторів і всіх, хто долучився до створення цієї книжки, і орієнтиром для подальшого творчого зростання талановитих молодих письменників, і заохоченням, адже саме в колі друзів і однодумців ми робимо перший крок до визнання.

Ольга Башкирова

ПОЕЗІЯ

Катерина Гурневич
Юлія Гуртова
Настя Зайцева
Ангеліна Кравченко
Анастасія Трофименко
Марія Хохель

Катерина Гурневич

Про себе:

Привіт, я Катя. Навчаюся в КУБГ на філолога української мови. Танцюю бугі-вугі, слухаю свінг, люблю поезію. Студентка IV курсу спеціальності «Українська філологія» (літературна творчість).

Творче кредо:

Треба любити те, що робиш, чи не робити взагалі.

ЗЕЛЕНА ЄВА

1. Хто бачив Єву — згасав на її тлі.
Торкаються руки пошарпаної землі,
Малюють маленькі копії безкінечності —
Пишуть привіти вічності.
Єва відходить від прірви, вмикає рацію,
Друкує імейли тонкими білими пальцями,
Всередині неї живе вереснева руйнація,
Вбити її нас ніхто не навчив.
Єва іде богинею, плаче дитиною,
В пошуках світла у тиші вона невинна.
Долоні у неї з найдовшими в світі лініями,
Потрібно ще стільки самотностей пережити.

2. Вона не боїться нікого.
Нікого, крім себе.
Єву бояться всі, хто боїться себе.
Разом-гуртом легше себе боятись,
Краще, звичайно, боятись зелену Єву.
Щастя нам буде, якщо забути про себе,
Та на обличчі не видно тієї радості,
«Я — боягуз», — червоним у вічі пролазить,
Ріже, стискає і лускає капілярами.
Єва прийме всі страхи від чужих і рідних,
Радо постелить їм ковдру біля самотності,

Казочку на ніч розкаже, цьомне в чоло,
Зранку розбудить і вижене до господарів.

3. Не турбуй мій сон, не приходь до мене,
Я така мала, я до тебе звикну.
Та виходить з ночі зелена Єва
І малює мені замість рота дірку,
Залишає там крихти —
Може, виросте хліб.
Я не можу жувати,
Зуби зламали,
А мені все мало,
Мені мало,
Хочу палець вкусити,
Запити водою —
Що робити зі мною?
Коли Єва стає прозорою — все завмирає,
Розпливаються звуки,
Квіти танцюють на стелі,
І болить голова від яскравого білого сяйва,
Відпадає рука,
Але знов виростає — прозора.
І так добре, неначе в твоїй голові тиша,
І так тепло, знімай всі шарфи й на гачок вішай.

СЕРЦЕ МІХАЛИЧА

ти мене ненавидиш
і це кардіовбивство
це твій маленький секрет під великим слизьким язиком
мої неврози благають тебе — не убий!
а ти мовчиш
лють насуплену сховав у горлі
дихаєш носом
душиш очима
і від того розриває мене
я уявляю
ніби це ти — водій шкільного автобуса
який віз увесь клас у Львів, окрім мене
ніби ти продавав тату водяру
а мені — бірмікс
називав чукчею, жабою, Пушкарьовою, Міхаличем...

І знаєш, я так посиділа-подумала і подумала,
Що гордий Міхалич не відкинеться під Radiohead,
Що соплі його дорожчі за весь асортимент наливайки,
Сльози — чистіші, ніж мрії студенток педагогічного,
А серце Міхалича — виживе!

я жила під великим деревом, і щоп'ятниці
я вистукувала катрени на зморшках стовбура
припадала до нього тілом, а може, зрушиться
може, я так звільнюся і зрушу цю кляту п'ятницю

я чекала дзвінків, і від тиші розносило голову
залишало мене за межею можливого досвіду
а хотілося їсти морозиво, гучно сміятися
а хотілося нюхати ніжну траву, ще не вицвілу

біля дерева сад, погуляємо? а? погуляємо?
там не треба запрошень, я буду з тобою щирою
буду вірити в будь-яку віру, в ютуб і гомункулів
в нашу дружбу і вічність в одній полімерній тарілочці

я чекала на тебе, на нього, на неї, я виждала
і солоне м'ясисте серце із себе вийняла
а так страшно забути усіх, хто мені полюбиться
а так страшно у цій любові лишитись вільною

і моєї, хоч сильної, нам на обох не вистачить
доведеться збирати по тілу зів'ялі дотики
вчитись спокою дерева, мудрості та терпимості
і чекати, допоки виросте чи загубиться

метро мовчання ми
моє волосся нападає на жінок та дітей
хоче торкнутись до чужого
жити на більш тендітному плечі
забути мої гробані
гребені-руки
і ти
дивишся на мене
як на безокого хом'яка
і не викинеш
і не пограєшся
фу
забирай своїх бридких метеликів і прощайся
хай вони у тобі помиратимуть — то ж на щастя
двері зачиняються, наступна станція — роздובбана
недобудова,
хтось залишиться тут, а хтось піде туди ні з чим — ти
готовий?
виходь або помри
я не жартую, камон
під ритми рокабілі

зроби собі харакірі
або твістуй звідси
це мій вагон!
думаю я, відпускаю поручень і виходжу на Дарниці
хай усе, що тобі лишилось, з тобою зостанеться
не відкладай на завтра пробач
не починай у фейсбуці срач
і пам'ятай, все проходить у тих, хто ніколи не хариться

THE DOORS

Жити в твоєму домі
Ховатися під диваном
Слухати у навушниках
Дев'ять
Альбомів
The Doors
Бути
Unhappy girl
Чекати
Indian summer
Коли заберу
На love street
Тебе
З твоїм віскі
Of course
А поки я привид
Знайди мене
Я lost little girl
Скажи мені
Чи станеш моєю опорою
Коли зупиниться музика

ти навчилася жити без котиків і без меж
не трясешся за кожен свій збочений ритуал
а знайшовши плече — просто руку туди кладеш
прибираєш тоді, коли пройдено весь квартал
мигдалем зацвіла, і всі дні тобі вихідні
і хмарки у тобі легкі й між собою римуються
та, загублена в мріях, ти вихід шукатимеш, ні
ніколи тобі не піти із рожевої вулиці
що робити, коли твоє життя — реслінг,
а немає із ким боротися?
одягаєш своїх драконів у панамки
і смієшся з них, ніби з незграбних дітей
тиха пісня твоя — за Лу Рідом

«Just a perfect day»
дикі сни твої за дверима —
виходь, або буде боляче
як ти можеш сидіти на місці,
коли на тебе падає небо осіннє?
як ти можеш про щось просити,
коли не хочеш себе пересилити?
твої втрати не втрати, це тільки монета розмінна
отримай за них себе, і в своє найпалкіше повір і ти
вірити, вірити, вірити....

Посивіли дерева, прижовкли старечим цвітом,
їхні гострі верхівки розхитують наші душі.
Починається дощ. І ми плачемо, ніби змушені
Про усе, що пече і надломлює, говорити.

Постсерпневий синдром. Сіра дівчинка меланхолія
Давні кризи зализує, втомлена цим до болю я.
Відштовхнись, полечу, щоб розсіяти щем, як звичку,
Й підкурити від Сонця — найбільшої запальнички.

Юлія Гуртова

Про себе:

Народилася під Києвом, у Бучі. Дитинство минуло серед соснових лісів та у щорічних мандрівках із мамою — відтоді відчуваю велику любов до природи, серед якої живу. Вдаюся до найрізноманітніших способів зберегти враження від світу: профільно вивчала техніки живопису, пізніше звернулася до літератури, а віднедавна почала опановувати мистецтво фотографії та поліграфічного дизайну. Зараз

я студентка VI курсу факультету філології (літературна творчість) і нарешті відчуваю себе сильною і самодостатньою.

Моє натхнення живиться енергією чотирьох стихій — повітря, землі, води і вогню; у моїй творчості всі розмаїті життєві враження зливаються в одне ціле. Гадаю, характерною рисою моєї прози й поезії є настроєва мінливість, тому навіть у найновіших творах уже важко знайти мене теперішню. Перебуваю в постійному пошуку форм і засобів вираження. Не зупиняюся на досягнутому.

Творче кредо:

Дослухатися до внутрішнього. Можливо, саме зараз до мене промовляє Всесвіт.

ПЕРШООСНОВА

Хай злоститься на тебе туман,
Хай приречено віють вітри,
Хай посунуться гори й лиман
Під зорею згорить.

Небеса перетворюй у твердь,
Відбери у сузір'їв зірки.
Хочеш — Бога самого розсердь
Різким рухом руки.

Роз'ятри вулканічне садно —
Хай наповниться магмою знов.
Все, що хочеш зруйнуй. Все одно
Незнищенна любов.

ЦІЛКОВИТО Й БЕЗВЛАДНО

Цілковито й безвладно,
перетинаючись у хаосі думок,
погляди й згадки, як заспокійливе,
відрадно
зринають і тануть,
проймають, як слабке вино
або як кава, або печиво шоколадне.

І навмисне втрачати ритм,
і римою примусити біль відступити;
загарбані чужим, не близьким чоловіком
думки
випустити, відібрати, відвоювати, відбити,
аби лиш в собі зберегти,
бо комусь невтямки.

Гори посунуться,
поступляться місцем сосни,
а рікам не вперше всихати,
бо бачать:
простору замало двом
там, де один ледве диха;
та спробуй влаштуватись,
бо кочівникам, загалом, не звикати;
нехай місцина дика, та все ж тиха.

Гучно не дихай,
не воруши повіками і не наспівуй пісень давніх,
але бери блокнот і списуй аркуші,
розведи багаття
на траві, у душі,
обклади камінням, щоб за межі не вийшло раптом, —
для вогнища це погано, а мені б варто.

Настя Зайцева

Про себе:

Серед своїх літературних вподобань, безперечно, можу виокремити саме поетичні твори. Як українських, так і зарубіжних авторів. Мабуть, варто сказати, що особисто я під час прочитання поезій у першу чергу звертаю увагу на тематику і зміст твору. Хоча, звісно, відкинути риму та ритмічність вірша також неможливо. Мене приваблює автобіографічна поезія, завдяки таким творам я можу краще відчувати автора і, можливо, досягнути його як особистість. Завжди захоплювалася поетами, які пишуть вірші з глибоким філософським змістом, однак обмежуються буквально декількома строфами. У результаті виходять неймовірно глибокі та влучні твори. Напевно, в цьому і полягає поетична майстерність.

Студентка IV курсу спеціальності «Українська філологія» (літературна творчість).

Творче кредо:

*Поезія — відображення неповторних миттєвостей життя.
Критичне ставлення до творів є запорукою небайдужості читачів,
а самокритичність сприяє творчому розвитку.*

Чим глибшою є ріка, тим менше вона шумить.
Чим глибшою є душа, частіше вона тремтить.
Коли завершиться час, тоді зупиниться світ.
Коли пульсує стріла, тоді лунає твій спів.

Тобі здається, кінець!
Ще мить — і життя мине.
Але зупинись і згадай,
Як треба — то і віддай.
Ні, не віддай, відпусти!
Звільнись, і забудеш ти
Усе, що було колись,
Усе, що буде тоді —
Тоді, коли виринеш ти
Зі спогадів, болю, страждань
І звільниш своє життя
Від прикростей і вагань.

Ось аркуш паперу блідий.
Здається, сідай і пиши.
Та тільки подумай: навіщо?
Щоб знову відчутти колишнє?
Щоб стиснуло болем груди?
Щоб знов захлинатися брудом?

Як ні, то відчуй себе!
Заглибся в звучання душі,
Почуй її вічний спів.
Ось істина, зрозумів?
В тобі — тільки світло й мир.
А крики — це вигадки все,
Потік, що сміття несе.
Чим глибшою є ріка, тим менше вона шумить
Чим глибшою є душа, частіше вона тремтить.

ДИПТИХ
«КРАСА ВЕСНИ»

I.

Як розтануть сніги,
Защебечуть пташки
І зустрінеш ти яблуні цвіт.
Усі віхи життя,
Що пройдеш навмання
Ти побачиш крізь плетиво віт.

II.

Як зійде сивий сніг,
Сірий зрушиться лід,
Не стрибай поміж брилами ти!
Обережнішим будь
І згадать не забудь
Настанов на шляху до мети.

Ангеліна Кравченко

Про себе:

І знову здрастуй, читачу!

Давай знайомитися? Отам на фото зверху — я (або зліва — словом, куди вже те фото почепили, от туди і дивися). Я — це Ангеліна (або по-простому — Ангелія). Якщо чесно, прохання «Розкажи про себе» викликає в мене ступор. Студентка я, насолоджуюся можливістю вчитися, спілкуватися, розвиватися, шукати потро-

ху себе. Можливо, мені й варто було б почати працювати на «серйозній роботі», подорослішати, але в мене на це буде уся решта років, тому я поки що переймаюся цим лише потрошку.

Речі, які мене надихають? Музика, книги, природа (куди ж без неї), люди, які горять своєю справою, а ще... осередки старовини — люди, місця... Коли бачу щось таке, в мене просто перехоплює дух, і хочеться вірити, що оцей хлопець у домотканій сорочці та шароварах — справді коваль з XVIII ст., а отой, із пшеничним скуйовдженим волоссям — із далеких часів, коли ще, можливо, й Давньої Русі не було, а лише поля, малі містечка і воля, воля, воля... Воля вітру, поля і простору... Хіба не гарно? Ні, я люблю час, у який живу — тут багато цікавих, унікальних можливостей, але... Інколи так не вистачає романтики колишніх епох...

Студентка IV курсу спеціальності «Українська філологія» (літературна творчість).

Творче кредо:

Кредо? Мені подобається думка, записана у Книзі Книг: «Орач оре, а молотник молотить з надією отримати долю свого врожаю». Я прагну робити все, що від мене залежить, і сподіваюся, що свого часу матиму «врожай».

Навчіть мене, люди, кохати,
Навчіть мене, як то — любити,
В очі чиїсь пірнути,
Все на світі забути.
Навчіть, як віддати серцю кермо,
Як послабити розуму владу,
В обійми чиїсь упасти,
Свою руку в іншу вкласти.

Навчіть, що любити не страшно,
Що разом — вільніше і краще
Негоди долати,
Життя будувати.
Навчіть, як любити когось все життя,
Бурі зустріти, майбутнє створити,
Сваритись, прощати,
Мовчати і говорити.
Навчіть мене, люди, кохати,
Навчіть, як відкрити серце
І як розтопити в нім лід,
Як серце чуже зігріти,
Зростити любові квіти
І з ними піти у світ...

Анастасія Трофименко

Про себе:

Темрява прорізала лиш зірками, і от настав той магічний день. Я — перша дівчинка, яка народилася у Новий рік. З холодним розумом і палкими очима дивлюся на світ. Темрява не така лячна, як нам казали, у ній теж є світла краса. Моє захоплення — це людські почуття, я емпат, і найбільший подарунок для мене — коли хтось відчує тремтіння душі від прочитаного. Нишком зазирати в чийсь очі й помі-

чати, як зіниці від пристрасті квітнуть.

Студентка V курсу спеціальності «Українська філологія» (літературна творчість).

Життєве і творче кредо:

НеХ можу ТеХуи ωΙωερε, νεХ σΙνε Те («Не можу жити — ні з тобою, ні без тебе»).

ШЕПІТ СТРИЖІВ

(Настрої)

Розтрочені, подряпані стіни. І маленький чорний кіт. Там тихо жили мрії, захищені від усіх. Стояв будинок той, покинутий всіма, але один чорненький кіт збирав до купи жмутки барв. Збирав, ховав і нишком так, вночі, кував він мрії, що до світанку знаходили новий дім.

Дві зірки над прірвою стоять.

Одна зірка — тепліша за полум'я безліч світляків. Друга — крижаніше від найглибшого океану.

Вони стояли і дивилися у вічі. І бачили лиш щастя. Щастя, що зігрівало довкола все.

Там, поблизу зірок, розквітали квіти, барви-фіаніти. Буяли трави — хвилі сотень рік. І в пам'яті — миттєвостей зітхання. Там щастя вічного чувся дзвін.

Шепіт стрижів розтинає бар'єри дротів.

Сонячний вітер з ароматом грози,

його поглинають будинки.

А я йду, мружачи очі.

Веселки десь зводять мости, а босі ноги все глибше втопають у буянні фарб. А я йду, мру-
жачи очі,
навпомацки за травами йду.
У країну, з дитинства знайому, де всюди співають стрижі.
Де будинки з рудої цегли, де поглинають тебе аромати трави. Трави так не шепочуть міські,
як ті,
що садила бабуся
у хустці сріблястій
і руки до сонця тягла.
Там все дитинством пройняте, там веселкові зайці розбігаються світом. Стрижі доспівають
пісні, і забуду молочні я миті, що тихо підкралась з-за спини. Забуду на мить, лиш погляну я
знову на будинки руді, на горбаті провулки, на покручені сходи дитинства мого.

Марія Хохель

Про себе:

IV курс (українська філологія, літературна творчість), багато думок, невизначеність, майже фізична нестача життєвого досвіду, вічне бажання все встигнути. Приємно познайомитись, Хохель Марія. Трошки про те, що без часточки «не»: пошуки себе, щирість, бажання віддавати; мабуть, доброта і вже стандартний сьогодні молодіжний набір з музики, книг і подорожей.

Творче кредо:

Пишучи нещиро, обманюєш тільки себе. Не обманюй себе. Чіпляє саме те, що справжнє.

НІЧНЕ, МОРСЬКЕ, АЛКОГОЛЬНЕ

Ти на морі.
Вгорі — зорі.
По боках — вогні.
На воді — вогні.

Всюди застигли нічні ліхтарі,
Твого спокою вартіві.

Ти у воду ввійшла —
Ти легка, невагома,
І разом з тим зійшла
Вся утома.
Рутини судоми.

І хмільна голова,
Манять відблиски вдалечінь.

Подинокі світлинки
Розплескали твою сутінь.

Я тебе так любила,
що твої всі події вистраждала.
Я тебе так любила,
що саму ледь не змило-вимило
і спустошило.
І залишилась висушена
на дні погребу темного,
холодна й зморена.
І не знаю, як далі бути,
бо важко з усіх боків.
А ти так і не зрозумів,
а ти все ще до мене з ніжністю.
Скільки ласки тої триклятої
ще у нас закарбовано?
Я не знаю, як далі бути.
Давай помолимося.

вивертаю душу, як на сповіді
вкотре тобі видно шви й потертості
найтепліші найгіркіші спогади
(як мені обридло бути голою)
чорний хліб дводенний запліснівівий
то моє всередині мереживо
О як хочеться вже бути вільною
(прокладай же мною свої стежечки).
Пішов дванадцятий сезон
твоїх-моїх розмов
(хисткий пором з одного пункту в інший).
Хай розвидніється платинове небо
бо весна мені вже страх як треба
(зціли залий не металом не законом
гіркознайомим
зціли залий льоном зливою літньою
лагідносвіжою)

насправді собі

А ти терпиш і терпиш
Та ти знаєш — все рветься
І одного разу...

Світ струснеться
Віра погнеться
І щось усередині
По-ла-ма-є-ть-ся

Ти більше не будеш таким рівним
Рівним вірним війни кипітимуть
Гримітимуть, все палитимуть
Поза болем розпачем страхом щастям
Стане занадто багато нескінченно...
Нестерпно.

Настане час палити мости.
І на наступну сходинку ступити.
Ступи. Ти.
До Них обох

Я тебе про́шу,
Я тебе дуже про́шу.
Знайди місце хороше
Як картинки вк.

Я тебе про́шу,
Я тебе дуже про́шу.
Хай будуть зорі, палатка
і поруч ріка.

Я тебе про́шу,
Я тебе дуже про́шу.
Збережи цю невтомність і нас.
Поки ми вільні, може...
зупиниш час?

Назбирай трошки грошей
Ходімо

Де будинок на дереві
Де вікна у стелі
Де білі простирадла
У нашій оселі.
(коли оселя — усе)

Щоб прокидатися
Від пташок і сонця.
Не прикидатися.
І щоб тепло у долоньці.

Трохи блакиті в очі,
Трохи жовтавості в дні.

(Променем подих лоскоче)
Спокою зелені.
Трохи визначеності
Й трохи цільності
Трохи стишеності
Трохи сміливості.

Хіба я багато прошу?

...а хіба це мало?

Я розберуся в собі, я піду на прощу
Знаю, багато прошу...
Боже,
будь зі мною ласкавий.

ЗСЕРЕДИНИ

Вимкнути переживання
Відімкнуть всі можливі можливості
І забити на парево
І вдихнути ввібрати
Шелести весни
Звуки запахи
Життя

Я відчуваю себе Біллі Міліганом
У мене розщеплена свідомість
Я завжди хочу бути й тут і там
І не знаю де більше
Я не впевнена я не тверда не доросла
Я хочу морозива і веліків
Я хочу пити і слухати вірші
Я хочу гостроти вражень
І дуже — домашнього затишку
Я хочу обійняти маму
І поїхати від неї
Я хочу допомогти братові
І відхреститись від нього.
Я хочу заглибитись у себе
І ввібрати увесь світ
Я не знаю хто я
І як буде для мене краще.
І, якщо чесно, мені вже до смутку
Набридло
Нести свою одну з мільярдів ношу
Нести свій отакий манюній хрестик.
Іноколи здається, що все це несправедливо

І невинувато.
Нема мети краси і сенсу
А тільки існування.
Чи вам так не здавалося?
І ніби я нічого не отримую
А потім розумію в одну Мить:
Сонце засвітить поле розкинеється
І промайне щось таке
Що Тичини Драчі Костенки
Симоненки
Вже мільйони разів сказали
Набагато краще ніж я:

Життя таки прекрасне.

ПРОЗА

Юлія Гуртова
Андрій Динниченко
Ангеліна Кравченко
Юрій Ленц
Валентина Сотникова
Анастасія Трофименко

Юлія Гуртова

Про себе:

Народилася під Києвом, у Бучі. Дитинство минуло серед соснових лісів та у щорічних мандрівках із мамою — відтоді відчуваю велику любов до природи, серед якої живу. Вдаюся до найрізноманітніших способів зберегти враження від світу: профільно вивчала техніки живопису, пізніше звернулася до літератури, а віднедавна почала опановувати мистецтво фотографії та поліграфічного дизайну. Зараз

я студентка VI курсу факультету філології (літературна творчість) і нарешті відчуваю себе сильною і самодостатньою.

Моє натхнення живиться енергією чотирьох стихій — повітря, землі, води і вогню; у моїй творчості всі розмаїті життєві враження зливаються в одне ціле. Гадаю, характерною рисою моєї прози й поезії є настроєва мінливість, тому навіть у найновіших творах уже важко знайти мене теперішню. Перебуваю в постійному пошуку форм і засобів вираження. Не зупиняюся на досягнутому.

Творче кредо:

Дослухатися до внутрішнього. Можливо, саме зараз до мене промовляє Всесвіт.

АРОМАТ

Дмитро стояв біля вікна і дивився, як його малий своїми прудкими ніжками піднімає куряву на дорозі. Пісок здіймається ледь не до обличчя Богдана, налипаючи на вологу розпечену шкіру. «Сьогодні буде справді гаряче, малий», — подумки звернувся до сина Дмитро. І справді, свіжий вітер липневого дня, здавалося, оминав їхнє подвір'я. Хлопцям годі буде сьогодні шукати прохолоди в хаті, а тим більше — у батьковій кузні.

Богданчик ніс із собою новину, поспішав, бо не хотів, щоб батько починав роботу сам. Залетівши до хати і не встигнувши перевести подих, хлопчик випалив:

— Тату, там...кхе-кхе... дядько якийсь розпитував про-о... про тебе на базарі... ху-у-у-ух. Казав, що має важливу справу до тебе.

— Який дядько і чому він шукав саме мене? — спокійно запитав Дмитро, простягаючи склянку води синові.

— Дядько як дядько, але молодий і гарно вдягнений. Він шукав місцевого коваля, а ти ж у нас тут один. Я показав, де ми живемо, то я так гадаю, що він увечері прийде.

— Що ж, добре. А ти іди перевдягайся, у нас багато роботи, хлопче.

Гупання молота розлягалось навсібіч: тяжке, воно ховалося між травами, бриніло в повітрі, розходилося колами на воді в криниці. Ніщо не могло стримати того потужного звуку, який підкорював стихію вогню. Тому майже неможливо було почути порівняно легкий стукіт у вікно, який навіть вуса винограду не ворухнув. У відповідь на це «майже» відчинились

важкі, оздоблені залізними візерунками двері, за якими постав високий і дужий, як молот, Дмитро. По той бік від нього стояв незнайомиць. Поріг кузні ніколи ще не був неперехідною межею між двома світами: між створенням і споживанням, між красою загартованого вогнем тіла і блиском натертих чобіт, між втіленням і бажанням. Секунди вистачило, аби Дмитро зрозумів, що між ним і цим чоловіком пролягла прірва.

— Доброго вечора, мене Дмитром звати.

— Привіт, здорованю! Я Тьома. Я...цей... ну, хочу від тебе дещо. Заплачу пристойно, щоб тільки гарно роботу свою зробив. Я чув, ти всілякі штуки з заліза робиш. Треба, щоб ти і мені щось таке незвичайне утнув. Ну, не мені, а дівці моїй.

— Що саме я маю зробити? — запитав Дмитро незворушним і твердим голосом.

— Та я не знаю. Мені її вразити треба, розумієш? Може, у тебе є якась ідейка? У мене фото її з собою. Дивись, яка цукерка! — діставши зі шкіряного гаманця маленьку потерту фотокартку, тицьнув її Дмитрові. Коваль поглянув на зображення і промовив: «Квіти».

— Квіти так квіти, роби як знаєш, здорованю. Коли все буде готово? Коли заїхати? — радісно белькотів «дядько».

— Завтра зранку приїздить, — відповів Дмитро і примружив очі чи то від яскравого проміння, чи втоми, чи, можливо, ще чогось. Тьома щось продовжував шпарко белькотіти, але коваль того вже не слухав. Він зачинив двері, сів на лаву і сперся ліктями на коліна. Богдан дзвінко продовжував вистукувати маленьким молотком по шматочку заліза, не помічаючи нічого навкруги, окрім маленьких золотих іскор.

— Чуєш, малий, лишай роботу. На сьогодні досить. Я сам закінчу.

Хлопцеві не довелося повторювати двічі. Вже через хвилину Дмитро був у кузні сам. Він підвівся, його м'язи напружилися. Під ногами рипіли дошки, на яких танцювали тіні.

«Як дивно. Ця дівчина на фото схожа на неї. Я ніколи ні в кому не міг знайти подібних рис, як не шукав. Добре, що Богдан не бачив... Певно, розплакався б. Він хоч і малий був, але пам'ятає свою матір. Я боюсь, що і день той закарбувався в його голові. Треба знайти інший молоток, цей завеликий. Має бути десь тут. Знайшов. Малий тоді запитав: «А де мама?» Що я мав йому казати? Як я міг малій дитині пояснити, що мами більше немає?..»

Дмитро розігрів до багряно-жовтого кольору шматок металу в горні. Рухи були механічні, неусвідомлені. Чоловік знаходився зараз не в кузні, він дивився на розпечене залізо і не бачив. Далі узяв кліщами залізо і поклав на ковадло. Почав бити молотком, надаючи розпеченим шматочкам потрібної форми.

«Вона, маючи прекрасні волошкові очі, любила троянди. Я дарував їй лише польові квіти, не знаю, чому. Вже пізно. Малий, мабуть, спить. За довгі роки він звик засинати під биття мого молоту. Я колись кував троянди? Ні, ніколи. Треба бити не так сильно. Виходять надто пласкі, навіть гострі пелюстки. Так не можна... Чому... чому я не дарував їй троянди?»

Дмитрова сильна рука міцно стискала молот, краплі поту мінілися на чолі золотом, виблискували, зісковзували зі шкіри і розбивалися об підлогу.

Ця дівчина на фото така молода... Він має бути вдячний Богу за такий дарунок. Має її оберегти. А я колись не зміг. Серце так важко стукає. Дихати немає чим. Треба ковток води...

Знявши рукавиці, Дмитро бере склянку води і випиває до останньої краплі. Немов зачарований, підходить до ковадла і торкається розпеченої пелюстки, обпікаючи пальці. Запах горілої шкіри приводить чоловіка до тями.

«Як я міг допустити таку зухвалу необережність?.. Уперше таке. Треба обробити опік. Покличу малого, нехай знайде, чим обгорнути. Чекай, ні. Він спить. Сам упораюсь. Сьогодні треба закінчити, залишилось небагато... Зовсім трошки».

Минула година. Ось Дмитро вже опускає три тендітні троянди у відро з водою, де вони невдовзі охолонуть. Тепла пара підіймається з води і огортає втомлене обличчя.

Липневий ранок нарешті подарував подвір'ю прохолоду. Дмитро стояв біля кузні і мружився від яскравого сонця. Хвіртка заскрипіла, пропускаючи вчорашнього відвідувача.

— Привіт, здорованю! Готове? — крикнув Тьома через увесь двір.

— Готове, — твердо і спокійно сказав Дмитро, простягаючи три троянди.

— Вони ж як справжні! Ти знаєш свою справу, здорованю! Скільки? — запитав, витріщившись на квіти, Тьома.

— Ти платиш лише за дві, третю я дарую.

«Дядько» здивовано кліпав очима. Подякував і зник.

Дмитро стояв біля дверей кузні та мружився від сонця. Потім підніс руки до обличчя і вдихнув ледь відчутний запах обпаленої шкіри. У цю мить в голові промайнула думка: «Справжні троянди лишають на руках інший аромат».

ВОГОНЬ

Тиша морського штилю, здавалося, різала вуха. Ще ніколи спокій природи так потужно не бив по струнах серця, як у ніч на тридцять друге серпня. Старий Гаррі Соулз, власник «Соулзс лайбрері» — найбільшої бібліотеки в його селищі, передчував, що той захід сонця, який він спостерігав півгодини тому, був останнім у його житті.

Бібліотека дісталася Гаррі від Ейдена Соулза, його батька, який усі свої сили й заощадження вклав у справу життя — створення книгозбірні, що подарувала б місцевим жителям хоч трошки внутрішнього світла. Ейден Соулз був одним з тих незвичайних людей, які усім своїм виглядом немовби промовляють: «Засяй!», і кожен, навіть найбільш безнадійний, переймав від нього частинку його внутрішнього вогню. Однієї ночі цей вогонь охопив одразу декілька десятків душ. Ейден, як завжди, сидів біля вікна, з якого можна було спостерігати за ідеально рівною смужкою темно-синього горизонту. Вже немолодий, він швидко втомлювався і в той день валився з ніг, але мав завершити перепис книг. Сон пройняв усе його єство, щойно він записав назву останньої книги — «Десять хвилин до кінця» — молодого маловідомого автора. Вогник маленького недопалку непомітно для сплячого старого перестрибнув на гобелен, пустив гарячий язичок, а за хвилину палюче світло сягнуло далеко за межі читальні «Соулзс лайбрері». Це світло було не життєдайним, як того хотів батько Гаррі, — воно стало смертельним.

Полум'я за півгодини відібрало у чоловіка все, чого він досяг, захопивши у свої обійми й самого Ейдена.

...Вже старий і втомлений Гаррі дивився у вікно відновленої з попелу бібліотеки, як колись це робив і його батько. Завершивши справу Ейдена, він відчував, що згасає. Йшов тридцять другий серпень після страшної пожежі, в якій згорів його батько. Гаррі знав тільки одне: він приборкав той давній вогонь, зробив його живлющим і таки приніс людям. Гаррі дивився туди, де за обрієм мав народитися новий день.

МОНОЛОГОС

Нещодавно я виявив, що маю стільки ж ворогів, скільки й друзів. Усі мої вороги і є мої друзі. А всі мої друзі — вороги. Їх тридцять три.

Вік Христа. «Лаг ба омер», тридцять три корови, богатирі, тридцять третя карта Таро, дів теж тридцять три. Тридцять три букви алфавіту.

Літера — це знак, це жива сутність, це моє єство, це міг друг, мій ворог. Я намагаюся скласти літери до купи. Склав і бачу: спочатку було Слово. Хоча, ймовірніше, спочатку я

склав склад, а потім слово. Чи спочатку все ж була літера, чи звук, чи думка?.. Найперше — музика у слові!

Зараз я маю настрої шепотіти тобі слова на вухо. Ти насолоджуватимешся.

Потім я зриватимуся на крик, і ти плакатимеш. Бачиш, я завжди кажу одне й те саме, а ти то смієшся, то ридаєш. Я вмю майстерно підібрати літери.

Ти завжди любила нагромадження пестливих синонімів. За купкою цих літерних нікчем ти недобачала фальш і всесвітню іронію. Я міг годинами піддавати анігіляції всі аспекти звучного тексту, зіштовхувати прекрасне з потворним, перетворювати трагедію на анекдот. Я знеособлював свою мову, а в текстах знищував автора, а ти продовжувала насолоджуватися, і в цьому твоєму сліпому обожнюванні було щось нікчемне й потворне. Воно змушувало мене вигадувати ще більш неймовірні метафори, конструювати надкороткі речення, підбирати різкі й гострі епітети, щоб вони врізались у твій мозок і робили тобі боляче. Щоб цей біль пронизував твої скроні й ти, врешті-решт, від мене пішла, знесилена й нещасна. Проте ти нікуди не щезала. І це завдавало болю мені.

За таких умов літери були для мене друзями, бо допомагали позбутися твоєї присутності, але, водночас, я ненавидів їх лютою й нещадною ненавистю за те, що змушений був за їх допомогою завдавати комусь прикrostі. Це моє замкнене коло, яке досі не вдавалося розірвати.

Проте тепер я винайшов для тебе гру, щоб ти бодай на декілька годин давала мені спокій. Я створив безліч кубиків із нескінченною кількістю граней, на кожній з яких — літера. Ти можеш тепер сама складати будь-які слова. Для цього я тобі не потрібен. Тобі тепер ніхто не потрібен, окрім цих кубиків.

Я звіддалік спостерігав, як ти граєшся, і думав, що тобі справді тепер байдуже все на світі. Ти любила не мене, а слова в мені. Від цієї думки мені стало трохи прикро. Твоя любов — це була та збочена версія любові до слова, про яку мовчать на уроках словесності.

Відтепер я вільний у своєму прагненні творити з літер слова. Відтепер я робитиму це тільки для себе, завдяки собі, зважаючи на себе і через себе самого. Стоп. Але ж... Якщо не для неї, то для чого тепер я існую?..

Андрій Динниченко

Про себе:

Корінний киянин, народився і виріс у цьому прекрасному «каштановому» місті. Усе свідоме життя прожив в одному з найкрасивіших, а водночас і найстаріших, районів — на Подолі. Ніколи не виїжджав зі столиці довше, ніж на кілька тижнів, за що вдячний долі.

Не можна сказати, що в моєму житті багато хобі. Так, є певні заняття, які приваблюють мене більше за інші. Та навіть се-

ред цього, не дуже довгого, списку, є дві речі, що посідають особливе місце. Це книги та музика. У чомусь вони схожі, бо й граючи на фортепіано, і пишучи, я дихаю пальцями, а в душі відбувається щось незрозуміле та непоясненне. Окрім цих, дуже подібних між собою, процесів творіння, мене захоплюють ще два, також тісно переплетені, види діяльності. Це читання і слухання музики, що є для мене своєрідною медитацією. Читаючи гарну книгу або слухаючи довершену мелодію, людина, як мені здається, активізує одну й ту саму частину мозку, що відповідає за фантазію, і здатна дивовижним чином перетворювати світ навколо. Ось ці два види діяльності — творення і сприйняття — певно, і складають моє «особисте життя», та й мене самого як особистість. Та якщо в другому випадку я лише слухаю Всесвіт і Бога, то в першому намагаюся з ними розмовляти. Ця мова далеко не завжди легка і відкрита для розуміння, але я намагаюся наблизитися до володіння нею у своїй творчості.

Аспірант кафедри української літератури і компаративістики.

Творче кредо:

Згоряючи, дай світло іншим.

ЕКСКАЛІБУР

— Дядьку Мелорі, дядьку Мелорі, — почув я крізь сон дзвінкий дитячий голос. Повіки важко піднялися, якусь мить очі нічого не бачили, неначе їх власник раптом опинився в п'ятьмі. Все минуло, хоча чорні плями все ще затуляли поле зору. Хлопчика це побачити не завадило, позаяк той стояв трохи не впритул до крісла, де я примудрився трохи задрімати. Подумати тільки! Спати опівдні... через ці напади головного болю я скоро з'їду з глузду.

Тим часом племінник все не зупинявся, продовжуючи тягнути мене за руку. Довелося встати, щоб піти за ним. Нащо сестра взагалі приїхала, та ще й з цим крихітним штормом у людській подобі? Найстрашніші вороги зазвичай зустрічаються не на полі битви, а саме у власному домі. Кажуть, довге життя дає мудрість, проте не завжди — іноді старість приходить сама, приносячи тільки схильність до жалю, ностальгії та самознищення.

— Що ти хотів мені показати, Томе? — я все ж зважився спитати, знаючи, що у відповідь вислухаю цілу низку розхристаних, безладних фраз. Але йшли ми довго і вже встигли опинитися у старій, нежитловій, частині будинку. Треба було нарешті з'ясувати, навіщо ми тут.

— Я хотів спитати, — незвично стримано промовив хлопчик. — Що це за меч?

І тут я завмер. Заціпеніння минуло одразу, це все спогади. Жоден вік не може так підкочити людину, як звичайна меланхолія, замішана на спогадах молодості, на ностальгії. Бо ж зараз я знову споглядав події, що забрали більшу половину мого життя. Найкращі, найповніші роки. Не треба рубати з плеча — там було все. Кохання, насолода, біль, страх, гнів, ненависть, лють, життя і смерть. Яскравих моментів більше ніж досить. Проте залишилися від усього того один лише меч та стародавні обладунки. Наче збруя для старого коня, який уже втратив бойовий запал і силу.

Метал досі не потьмянів. Досі сяяв, як і першого дня, коли я видобув його з піхов. Світло було неначе зсередини — особливо виділялися літери. Назва, або ймення, меча. Екскалібур.

— Ходім до кухні, хлопче, і я розповім тобі одну казку, — сказав я глухо і тихо та продовжив пошепки, майже нечутно, лише для себе. — Правдою в ній буде мало не все.

У цій кімнаті було приємно знаходитися — одразу видно, що тут люди живуть чи, принаймні, користуються меблями. Приємні аромати від їжі на вогні наповнювали її. Проте мене це не дуже цікавило, на відміну від хлопчика. Той одразу побіг до матері вже з тарілкою в руках. Один Бог знає, де він її встиг узяти. Жінка тепло посміхнулася сину та подивилася мені у вічі. Вона була вже не молода, а пізня дитина зістарилася її ще більше. Нездорова зморшкувата шкіра, особливо на руках та обличчі, сині кола під очима. Хто знає, були вони від простого недосипання чи від важкої руки чоловіка? Може, тому й приїхала. Хоча не мені говорити комусь про зовнішню красу, посміхнувшись у вуса, подумав я. Вже стариган, раніше кремезний, а зараз висхлий та легкий, наче мертве дерево. Волосся — сіль з перцем, причому першого набагато більше. Постійно зігнута спина через біль від старої рани. Точно, не мені щось казати.

— Тепер слухай мене уважно, племіннику, бо я розкажу тобі легенду про молодого Ланцелота, — розповідати історії не хотілося. Та це було потрібно не тільки моєму слухачеві, але й мені самому. Може, розповідь допоможе забутись у спогадах. Хтось, окрім мене, повинен це знати, бодай як легенду.

— Не буду розповідати тобі про лицарів Круглого Столу, бо ця історія медом стікала з тисяч вуст. Легенда буде про одного чоловіка, самотнього, враженого долею в самісіньке серце.

В цей момент сестра уважно подивилася на брата — підозри не марні. Жодного разу він не розповідав історію свого життя — від утечі з дому, коли був ще тринадцятирічним хлопчиком, і до повернення сивим чоловіком, якому пішов шостий десяток. Тільки тоді родичі й познайомилися, бо на час братової втечі сестра ще не встигла народитися — мати якраз була вагітна нею.

— Хлопчик народився в сім'ї дрібного аристократа з Йоркширу. Життя його було нудним і зовсім не сповненим пригод. Проте він полюбляв легенди про великих героїв і ладен був слухати їх цілими днями, коли менестрель або бард забредав до манору. Коли хлопчина став удвічі старшим за тебе, то вирішив піти з дому — довга дорога не лякала його, він захоплено очікував неймовірних зустрічей та звитяжних двобоїв із чудовиськами.

В цей момент у голові знову запаморочилося. Спогади, щоб їх чорти забрали, вони пробуджують біль. Це якась чудернацька закономірність. Проте не можна замовкати надовго, бо слухачі чекають.

— Через два тижні після початку мандрівки підліток отримав на горіхи від невеликої зграї розбійників. Все, що він мав, відібрали, навіть черевики та сорочку, а самого покинули

помирати в кущах, недалеко від дороги. Але його врятувала чарівниця з народу фейрі, що пожаліла нещасну дитину. Саме так Ланцелот зустрівся з Пані Озера. Вона його виховала, навчила володіти зброєю й випустила у світ чоловіка з чистим серцем.

Так розповідає легенда. Насправді ж його знайшла добра жінка, що принесла бездиханне, побите тіло до свого дому. Ба більше — вона вмовила чоловіка допомогти хлопцю стати справжнім мужчиною. Три довгі роки хлопець наполегливо тренувався, доки не став досить гарним воїном. Саме тоді старе подружжя залишило цей світ, і Томасу Мелорі, який тоді ще не став Ланцелотом, довелося піти з гостинного дому.

— Його мандри були довгими й важкими, і підлості навпіл з розчаруванням зустрічалося на його шляху більше за будь-які подвиги. Та лицар уже встиг здобути певну, хай поки що й не гучну, славу, і взяв собі знамените сьогодні ім'я — Ланцелот Озерний, на честь тієї самої чарівниці, як не важко здогадатися. Коли йому виповнилося трохи більше двадцяти років, молодий воїн прибув до замку самого короля Утера Пендрагона, що правив Англією. Завоювавши його довіру, він став одним з найближчих друзів молодого принца Артура. Час ішов, старий король помер — хай живе новий король! Дружиною Артура стала тендітна юна Гвіневра, яку називали земною Венерою, квіткою в людській подобі. На своє горе, наш юний лицар закохався в цю жінку. Та зла чарівниця, прагнучи кохання Ланцелота, використала могутню давню магію, що надала їй вигляду Гвіневри, і зачала з ним сина, Галахада.

В реальності все було інакше — Гвен мала сестру-близнючку. Але кому цікаво знати прісну правду? Людей завжди приваблюють таємниці та чаклунство.

— Коли це сталося, лицар Круглого столу був уже чоловіком у розквіті сил. Тому народженню сина, Галахада, радів безмірно. І це незважаючи на будь-які чари. Та кохав він тільки свою прекрасну даму, образ якої затьмарював саме сонце. Безліч подвигів Ланцелот здійснив заради Гвіневри, скоряючись одному погляду чи жесту.

Сльози покотилися по щоках старого, коли згадав сина. Та він не відчував власних сліз, захоплений спогадами. Галахад... Ти вже дорослий і, певно, маєш власну сім'ю. Проте про свого батька ти нічого не чув уже багато років.

— Оповідь моя добігає кінця, і це сумний кінець. Останній похід лицарів короля завершився смертю Артура. Король залишив цей світ, здолавши більше супротивників, ніж хтось би міг бодай уявити. На руках Ланцелота помирав його володар, друг і брат. Останнім своїм словом Артур заповів повернути меч туди, звідки він взявся. Найвірніший лицар не відмовив і з честю виконав цей наказ. Екскалібур повернувся в озеро, де його колись було знайдено. Проте Діва Озера не прийняла дарунка й викинула чудесну зброю на берег. Там я його і знайшов.

Правдою тут була лише дивовижна знахідка. Хто б міг подумати, що в зраненому тілі сил не вистачить закинути проклятий меч подалі. Ось потік і підхопив занадто легкий для сталевих клинок, і той опинився прямо на дорозі Ланцелота.

Старі пересохлі губи ледь ворушилися, а очі заволик туман:

— Пробач, мій найдорожчий друже, пробач мені за все. Ми зустрінемося на острові Блаженних, на священному Авалоні, куди так хотіла полетіти твоя душа. Я піду за тобою навіть за край світу, що вже говорити про смерть...

VICTIMOLOGIA

Фрагмент (пролог) з роману

На нього було боляче дивитися. Сталеві обладунки, начищені до блиску, з золотою та срібною філігранню, навіть під останніми променями вечірнього сонця перетворювалися на осяйне дзеркало. У правиці він тримав бастарда, легко підіймаючи полуторного

меча, аби вказати воїнам, де саме розташувати табірні намети. Ліва тим часом утримувала бойового коня, напрочуд легко, без видимих зусиль. Певно, він думав уже про завтрашній бій, коли під його проводом рушить уперед кіннота, опустивши списи, що зараз увіткнуті в землю (кони, крихітні прапорці з дворянськими та лицарськими гербами, майорять на легенькому літньому вітерці); підійнявши щити, важелезні, ковані шматки сталі, також розмальовані в родинні кольори. Справді, хто ж стане замислюватися над такими дрібницями, як денні переходи та ночівля, коли на світанку чекає славетна битва?

Саме таким мені запам'ятався кронгерцог Айвон Мілош в останні хвилини його життя. Він навіть не звернув уваги на якогось холопа, вчорашнього селянина, як він гадав, тільки-но відірваного від плугу. Та я й не дав йому часу придивитися до себе.

Ще раз перевірів арбалет, прицілювався й випустив обидва болти йому в живіт — якраз під край пластини обладунку, що прикривала спереду ребра. Руків'я вислизнуло з пальців, а кінь, відчайдушно рвонувшись, звільнився, трохи ошелешено подивився на господаря й рушив геть без дороги.

Тепер герцог дивився тільки на мене — руки судомно хапалися за сталеві дроти, намагаючись їх витягнути.

Цього точно не треба робити.

З першим я трохи промахнувся, і тепер той стирчав з самісінького центру живота, пробивши кишківник — смороду буде... проте другий влучив куди слід. Про це свідчив темний струмочок кольору старого вина. Як учив колись наставник, влучив у печінку — маєш мерця. Туди й цілитися легше, аніж у серце чи горло, та й крові на виході менше.

Він навіть не намагався кричати, лише дивився на мене широко розплющеними очима, і в них застигла така образа, що мені навіть вчулися його слова: «Не такою мала бути лицарська смерть!». Дурень... вона завжди така. Біль і бруд, нічого більше.

Пальці нарешті спромоглися міцно вхопити гладеньку стрілу за хвостовика й одразу потягнули її на себе. Губи розтулились з неголосним стогоном. Струмок перетворився на крихітний фонтан. Два удари темної крові, і він згас.

Так само, як згасло й світло в блакитних очах. Другий у черзі на престол, молодший брат короля, банально помер. Жодних фанфар, жодних ридань.

Нічого.

Смерть як вона є прийшла до нього та прийняла в свої обійми. Справу завершено, і мені час іти.

Військо, щойно зайняте вечірніми справами, заметушилося, наче здійнялася невидима пожежа. Крик ординарця здіймався все вище й вище, доки той не знепритомнів. Всі одразу забігали, не насмілюючись доторкнутися до вже мертвого вождя.

Ніхто не помічав мене — невисоку постать-тінь, що не ховаючись ішла просто крізь розтривожене бджолине гніздо. Могли б здивуватися бодай для проформи — що в таборі кавалеристів робить піхотинець, та ще й арбалетник, коли з армією тільки лучники? Та це нікого не турбувало, бо ж кольори табарду, накинутого поверх кольчуги, збігалися з королівськими.

З табору все ж вдалося вийти тихо. Залишилося тільки скинути набридлі обладунки та знайти гайок, де лишив свого коня. Ось тільки дивне відчуття чужого погляду — не в спину, прямо в очі.

Притишити крок, дихати спокійно, розмірено...

Ось воно!

Охоронний секрет — бачу лише одного, чії очі виблискують над землею. Та має бути другий, а може, і третій, хоча й навряд. За всіма правилами, в патрулях ходять по троє, а секрети — то парне завдання.

Йду прямо до вже зниклих очей, взявши лише два кроки лівіше. Не знаю, дивляться вони чи ні, проте нічого підозрілого в моїй зовнішності зараз немає. Спереду вони арбалет

не побачать, та й взагалі зі зброї один тільки кинджал на поясі. Тихо, все добре, промовляла моя зовнішність до невидимих очам охоронців. Кроків за десять нарешті побачив яму, в якій і сиділи славні вояки.

Ще трохи ближче.

Чотири, три, два...

Дорахувати до кінця не вдалося — з-під землі підвелася нечітка фігура.

Мої руки автоматичним, завченим роками рухом зайшли за спину й зірвали з пояса двійко довгих ножів-близнюків.

Відстань між нами я подолав за одну мить. Навіть не встиг повністю випростати руки. Губи солдата розімкнулися, очевидно, щоб поставити мені якесь запитання, а може, й зажадати паролі — хтозна. Та вони вже ніколи нічого не скажуть.

Рука, продовжуючи оберт корпусу, що значно додало руху швидкості й сили, прорізала чорним лезом горло до самого хребта.

Метал пронизливо та огидно ковзнув по кістці. Бризнула кров. Багато крові. Погано працюю, брудно.

Око вихопило миттєвий вираз обличчя вартового, що застиг з відкритим ротом, силкуючись закричати, попередити. Не вийде, хлопче, трахею тобі я також розітнув.

Руки підіймаються в марній надії затулити рану, а та нагадує ще одного, вже відкритого в божевільній посмішці рота...

Знову відволікся під час роботи. Проте це не вплинуло на рухи тіла, що відпрацьовувало вже на одних рефлексах. Другого солдатика я зловив, коли той ще тільки розгинав коліна, підіймаючись з землі.

Головне — не дати йому закричати. Хтозна, скільки ще тут секретів поблизу. Лівим ножем проштрикую долоню, якою він тримається за край ями, притискаючи її до ґрунту й одночасно зісковзуючи до нього в яму. Зараз він може відчувати тільки біль.

Голова сама собою підіймається — трошки, але мені вистачить. Правиця йде знизу вгору, могутнім ударом пробиваючи м'яке підборіддя. Воно незахищене. Недолік будь-якого шолома.

Лезо замикає йому рота, встромляючись у піднебіння. Говорити він тепер навряд зможе. Мугикати хіба що. І ці звуки не змушують себе чекати.

У мене досить часу, аби звільнити руки для нової пари ножів, що ховаються в рукавах. Подвійний прямий удар поміж ребер, прямо у верхівку серця, одразу ж рух назад, щоб дати вихід крові.

Сильна судома охоплює все тіло на якусь мить — і він завмирає назавжди. Нагорі вже застигло тіло першого. Добре.

Швидко обтерши темні леза, ховаю свої робочі інструменти та продовжую шлях. Якось маскувати чи знищувати тіла ніякого сенсу немає — лише скинув першого в яму, аби одразу не побачили. Коли ж їх таки знайдуть, я вже буду далеко. Кінь швидкий, дорога рівна. Та й ніч обіцяє бути дуже світлою.

— Стій! Хто йде? — не до мене. Патрульні позаду кричать на всі легені, певно, попереджаючи розвідників ворога про свою присутність. Такі дилетанти, що аж плакати хочеться. Їх лицарські високості подумали (якщо тільки вони вміють думати), що кількох сотень навченої кінноти цілком достатньо для перемоги. Тому й піших набрали з селищ по дорозі. Здивуюсь, коли хоча б десята частина з цього ополчення тримала колись піку чи алебарду. Не кажучи вже про мечі.

Занурений у власні думки, я все ж дійшов до знайомої купки дерев. Звідти на мене дуже дружньо дивиться сірий огир. Хтось віддає перевагу вороним або білим, а комусь подобаються рябі. Я ж вважаю, що сірі та каурі найбільш непомітні. Такі всюди є, а тому й уваги не привертають. Ось цього придбав десь місяці чотири тому, і ми вже встигли звикнути

одне до одного — тому не дивно, що він спокійно чекав, поки його звільнять, а я знайшов у кишені задалегідь сховане велике червоне яблуко, саме таке, як він полюбляє.

Все виявилось на тому самому місці, де я й залишив, а тому можна вже скинути цю прокляту щу кольчугу. Справді, наче в труні себе почуваю. За незручним вбранням полетіли чужі чоботи й штані. Все зручно лягло у викопану вранці яму. Залишилося тільки закидати землею, що я й зробив, неголосно насвистуючи колись почуту веселу мелодію, не переймаючись тим, що голісінький. Арбалет вигідно вмонтувався на гак біля сідла. Вбратися у свою одягу — теж справа швидка — сорочка з темного полотна заправлена у м'які шкіряні штані, чорна куртка з багряною вишивкою по рукавах і добре м'яке взуття. Нарешті відчув себе людиною. Час їхати.

Вже опинившись на спині коня, обернувся — знову це липке відчуття чийогось погляду.

Прямо поміж лопаток, неначе слимак під сорочку заповз. Однак тут усе-таки нікого. Лише майнув червоний відблиск між далекими куцями.

Певно, здалося... ні, точно здалося. Сонце показувало з-за обр'ю лише тоненьку скибочку. Доведеться пустити конячку галопом, бо спізнюся ще. З мене станеться.

Буває, що в дорозі хвилини тягнуться довго, наче медові краплі, все ніяк не бажають відриватися одна від одної. Зараз було не так — одноманітний пейзаж оброблених полів швидко змінився суворим різнобарв'ям дикого лану. Кінь ішов добре, проте його треба притримати — навіть по дорозі не слід гнати в сутінки. А мені ще цілу ніч їхати.

Жодної людини на Старому Тракті не було. Це, звісно, добре, але трохи насторожує...

Зненацька хід моїх думок перервав сильний удар у плече, враз вибивши мене з сідла. Під час короткого падіння встиг згрупуватися, а тому й не зламав нічого. Тим не менш, у боці, на який «пощастило» приземлитися, запульсував дикий біль.

Мозок продовжував снувати якісь відсторонені думки, а тіло саме вже зірвалося на ноги, готуючись дати відсіч невідомому супротивнику.

Коли в руках опинилися ножі — слово честі, не пам'ятаю. Та саме на них з ледь відчутним острахом дивилася дуже схожа на людину істота. Саме істота — ніяка людина не може мати таких очей.

Широкі провалля зіниць, обрамлені червоною райдужкою, які, здавалося, втягували в себе світло.

Коли ж ВОНО вищирилося в глузливій посмішці, я відчув, як шкіра вкрилася сиротами. Так посміхається дитина, що замислила помучити кота, коли дорослих немає поруч і нікому врятувати бідну тварину. Зуби, на диво, виявилися майже людськими, але занадто, нереально, абсолютно білими.

Краєм вуха почув наближення цокоту копит — добре вишколений кінь не кинув хазяїна напризволяще, а повертався до мене.

Він почав рух низько. І дуже швидко.

Хтось інший не зреагував би, але мої кинджали затанцювали в подвійній петлі, що завершилася... нічим.

Припавши до землі за півкроку до вістря правого ножа, ворог відштовхнувся усіма кінцівками і блискавично опинився біля мого плеча. Леза вже злітали вгору, проте безнадійно запізнювались.

Я зустрівся поглядом з червоноокимонстром і внутрішньо здригнувся — у неправдоподібно великих зіницях легко прочитувався мій вирок. Наступної секунди не по-людськи гострі зуби встромилися між шиєю та плечем.

Він вгризався в мене, наче в яблуко!

Та раптом усе припинилося. Біля мене не було більше нікого, а про реальність чудовиська нагадував тільки вирваний шмат шкіри і м'яса над ключицею.

Обернувшись, я одразу наштовхнувся поглядом на знайомий сірий бік. Рятівник з огира вийшов добрий.

Я зараз зможу... потрібно тільки...

Від болю відсторонитися легко, але разом зі струмком крові я втрачав і ясність думок, яка була зараз необхідна. Нашвидкуруч намацавши у притороченій до сідла торбі слоїк, навіть не дивлячись на етикетку, зубами вирвав корок (від різкого руху голови біль перетворився зі страшного на просто жахливий) і вилив увесь вміст слоїка просто на рану. Кров одразу згорнулася, а біль ущух. Ти ба, і від алхіміків часом буває користь.

Я глибокодумно стеновав плечима: шансів на те, що витягну саме потрібне зілля, було чимало, але разом з трьома лікувальними сумішами в кишені був також флакон з отрутою. Просто пощастило. Збадьорившись вмістом барильця з тої самої торби, пішов у напрямку, куди, здавалося, мала відлетіти та жахлива істота. У долонях знову ховалися ножі, леза виблискували проти місячного світла, майже заворожуючи.

Свого нездалого вбивцю я знайшов уже за кільканадцять кроків. Лежав у високій густій траві — теж мені, вибрав час у хованки грати. Тіло було точно людським.

Точніше було колись.

Те місиво, на яке торс перетворили копита... в роботі я з таким ще не стикався, а досвід маю напрочуд великий. Одне скажу точно — люди після такого не живуть.

Проте ВОНО було ще живе. Досі розплющені очі закотилися і тепер мало відрізнялися від звичайних. Зуби в роззявленому роті втратили свою білизну, заюшені моєю та його власною кров'ю. Губи не ворушилися, проте з глибини горла раз у раз чулося хрипке, важке, через силу, дихання.

Доки я стояв, роздумуючи, як його добити таку тварюку, бажано не підходячи ближче, очі його повернулися у звичайне положення.

На появу яскраво-червоних буркал я відреагував не думаючи — просто з силою кинув обидва леза. Прямо в ціль. Тепер їх руків'я виглядали дивними квітами у чорно-багряних проваллях.

Дорого коштували мені ці кинджали. Проте ніякі золоті гори не змусять мене підійти до цього нерухомого тіла та ще й схилитися над ним. До дідька гроші, нові придбаю. Нерви дорожчі. Чудовисько зробило вдих, занадто голосний для мого й так хисткого душевного спокою, тож я відсахнувся якнайдалі, ледве втримавшись, щоб не втекти.

Проте тривога виявилася марною — це був останній, судомний вдих, агонія вже майже мерця, який усе ще не хоче змиритися з власним кінцем.

Шлях до найближчого містечка я запам'ятав погано — більше не дивився на всі боки, а просто намагався не впасти з сідла. Кінь летів як скажений — тільки дивом я можу пояснити, що він не зламав собі ногу на дорозі, яка бачила ще минулу імперію.

Ще більше диво, що я сам не звалився на черговому повороті. Двічі довелося зупинитися, коли закінчувалася дія бісового зілля. Якимось далеким куточком розуму відзначав, коли лан ненадовго змінився лісом, потім пішли широкі луки і нарешті чіткі, наче під лінійку намальовані, квадрати й прямокутники зораних полів. Ніколи я, певно, так не радів звичайній картоплі та бурякам. Очі вже не відривалися від високого сірого муру. Там було життя, була надія.

Останній слоїк ліків уже потроху вивітрувався, і мене з кожним новим кроком огиря все сильніше смикало. Та я маю дотягнути. Повинен.

Вартові на стіні намагалися зупинити мене, проте уступилися з дороги, коли побачили прикрашені темними кривавими патьоками боки — мій та коня. Вже в якомусь тумані дістався до будинку знайомого цілителя. Десь знайшлися сили спішитися, закинути повід на стовпчик та прошкандибати до дверей.

Постукати вже не вдасться — з болючою яскравістю майнула в голові думка. Та тут і не треба стукати, лише потягнути за довгий мотузок. Уривчастий голос дзвіночка провів мене в темряву.

Опритомнів я вже на столі, коли лікар (сadyга!) шив мене наживо. Знає ж, зараза, що гроші на знеболювальне в мене є, а все одно жаліє. Скнара проклятий.

Та сили не було навіть кричати. Перед очима розбігались якісь темні кола, а тіло постійно намагалося відсахнутися від голки — останнє вдавалося погано, бо ж я був намертво прикручений ременями до столу. В кого б іншого такий побачили — одразу можна було б інквізитора кликати. Окрім як для довгого катування, ні для чого не придатна конструкція.

Лікування як таке в пам'яті не дуже відклалося — раз по раз я впадав у якесь забуття, коли переставав відчувати бодай щось. Нарешті все скінчилося, і я звільнився від пут. Дзеркало б мені зараз, хоча я й так знаю, що картина буде малоприваблива. Шкіряні ремені залишили чіткі червоні сліди на шкірі, особливо помітні на лобі та шиї. Все ж тіло розфарбоване кров'ю — химерна подоба малюнка. Змокле від поту волосся, темні синці під почервонілими від втоми та сліз очима. Та ще й туга пов'язка через груди. Деякі мерці — й ті краще виглядають. Тільки дітей лякати.

Перша спроба підвестися та бодай сісти виявилася невдалою. Тут можна списати все на загальну слабкість, але спину також явно прострілювало болем. Ніколи з коня не падали? Така собі забавка, відверто кажучи.

Руки, потрібно спертися на руки. Має вийти краще. Та що це за чортівня, ліва якась занадто важка. Лубок. Ну взагалі — вечір щасливих відкриттів. Лікар, певно, помітив моє здивування. А дивуватися було чому: дивна конструкція простягнулася від фаланг до ліктя. Отож цілитель почав пояснювати.

— Ти якось примудрився зламати одразу променеву та ліктьову кістки. Останню — у двох місцях.

Точно, те чудовисько схопило мене за руку, аби не сіпнувся перед укусом. Якщо це воно мене так, то й сила його просто феноменальна. Просто стиснувши пальці, зламати дві кістки. Незбагненно.

— Десь три восьмиці в лубку проходиш — якщо зможеш після кулак стиснути без болю, знімай.

Я знову залишив його тираду без відповіді. Все дивився на білий лубок і думав, з чим це мене доля звела? Дивне створіння, треба буде навідатися до бестіолога у Прихистку, а то й одразу до монстролога. Та тоді треба в столицю їхати... З виру власних думок мене знову вирвав неприємний чоловічий голос — занадто високий, з якимись непотрібними придикуваннями та постійними зойками.

— Ти на ніч тут залишишся чи підеш кудись?

От тварюка ненажерлива. Кровопивця.

— Якби ти мандрагорової витяжки не пожалів, я б залишився. Сам знаєш, ноги б просто не тримали. А так — іди ти, коновал, до дідька. Недарма тобі бакалавра медика не дали, до хірургів спихнули. Ніякого співчуття — тільки різати й умієш.

Завершивши спокійний спіч, я забрав свою куртку — про сорочку навіть питати не варто. В дорозі я роздягатися не хотів, а тому відірвані краї присохли до шкіри. Один бік взагалі просякнув кров'ю. Нову придбаю. Кинувши на стіл дві срібні монети, нарешті залишив цей негостинний дім.

Огир меланхолійно чекав мене на тому самому місці, свої емоції виявляючи тільки лупанням великих вологих очей. Верхи їхати — зараз ідея не найкраща, тож, друже, просто ходи поруч зі мною. Бував я тут в одному шинку — може, й кімнатка там знайдеться.

Приємно було йти нічним містечком, нікуди не поспішаючи. Дріботіння копит по бруківці ніскільки не відволікало від думок — не дуже приємних, варто визнати.

З голови не йшли вечірні події. Що то воно було взагалі й чого від мене хотіло?

Ну, з останнім не так важко — зжерти, певна річ. Або кров випити, або ще щось гірше, на що навіть у мене фантазії забракне. А швидкість, з якою тварюка рухалася — взагалі

щось надзвичайне. Я, звісно, не найкращий щодо ближнього бою, проте з такою легкістю уникнути ножа, та ще й той стрибок.

Бр-р-р-р... Згадувати про це не хочеться. Одразу відчуваєш себе якимось... не те щоб слабким, скоріш... просто ні на що не спроможним.

Нарешті за черговим рогом з'явилися знайомі вікна — різьблені рами прикрашені квітами, кольорове скло тьмяно блищить при світлі ліхтарів. Тут, принаймні, не треба у двері стукати.

В залі сиділо двійко пізніх клієнтів, зручно вмостившись у кріслах, витягнувши ноги до веселого тріскотливого вогню. В одного з кутика рота стирчав довгий чубук з темного дерева. Шинкар якраз підніс їм по черговому кухлю доброго пива і, тільки-но обернувшись, побачив такого гарного мене. Очі в нього на лоба не полізли, звісно, але брови намагалися злетіти з високого чола. Та увесь подив не завадив йому досить щиро посміхнутися ще одному гостю.

— Вечерю на одного і два пива, — я вже йшов до третього крісла біля каміну. Дочекавшись, поки трактирник кивне вже посивілою головою, продовжив: — На вулиці кінь, йому також треба вечерю задати. І ще одне. Кімнати в тебе є?

Той знову тільки кивнув у відповідь і пішов собі на кухню. Через якусь мить звідти як ошпарений вилетів хлопчик років тринадцяти та майнув за двері. На погляди моїх сусідів можна не звертати уваги — такі розпитувати не будуть, та й пліткувати потім також. Вони сюди не просто так прийшли. Он у того, що з люлькою, на зап'ясті примітний шрам хрестом. Крадій, але не майстер. Та й у другого щось рукавички дуже підозрілі — з обрізаними пальцями. Якраз з відмичками працювати.

Шинкар швидко обернувся, сам винісши мені замовлене. Пиво, холодне, фayne — перший кухоль проковтнув одним духом, навіть не відчувши смаку, проте другий уже смакував по-справжньому, здобрюючи ковтком кожен шматочок з тарілки.

Здавалося б, нічого особливого. Просто засмажене поросся з яблуками та картоплею. Але ні — гострі спеції, що ними було просякнуте м'ясо, нерівна гірка солодкого соусу з кислинкою, куди так і тягнуло вмочити чергову картоплину. Чимось нагадує дитинство, коли батько брав нас із сестрою в шинок. Проте тоді були ще шахи.

Нарешті по тілу розтеклося тепло — і вогонь у каміні тут був майже ні до чого.

В кімнату мене провів той самий хлопчик, що побіг дивитися за огирем. Торохтів безупинно. Замовкнути він зволив, тільки коли я простягнув йому срібну марку. Проте не взяв одразу, лише дивився, чекаючи якогось прохання — ти ба, який розумник.

— Збігай завтра вранці на базар та купи кошик червоних яблук. Коню згодуєш — але не більше двох за раз. Решту собі залишиш.

Тут уже він схопив монету не роздумуючи. Ще б пак, на срібну тут можна мішок яблук придбати, якщо трохи поторгуватися, не те що кошик.

Моя кімнатка знаходилася аж під самою стріхою.

Ледве Богу душу не віддав на цих сходах. Плече знову почало сіпати. Дідько б забрав цього коновала!

— Мене не сіпати. Коли прокинусь, тоді й прокинусь, — з цими словами я замкнув двері, на якісь секунди завмерши, прислухаючись, чи спускається хлопець униз. Дріботіння чобітків рипучими сходами переконало мене, що причин хвилюватися нема.

Тимчасове житло не дуже тишило.

Крихітне приміщення, де зі скрипом розмістився занадто маленький стіл — скоріш просто високий ослін, — обшарпаний стілець, кривий вішак та ліжка.

До останнього, на диво, ніяких претензій не було. Широке, застелене свіжою, хрусткою навіть на вигляд, білизною. Вікно також було — таке ж крихітне, як і сама кімната, навіть я б не проліз. Та його ще й не відкривали років із двадцять, певно, відтоді як поставили.

Взагалі, все в цій кімнатці, хай і не дуже виразно, свідчило, що тут не живуть. Ніяких подряпин від ніжок стільця, що мали б з'явитися на підлозі. На вікні жодних фіранок, а сама рама прикрашена товстим шаром пилу. Прибирали тут явно нашвидкуруч, не звертаючи уваги на деталі. Та й мені до них байдуже.

Весь цей огляд місця ночівлі просто автоматизм — кого мені тут боятися? Злого вовкулаку-шинкаря? Смішно.

Сон довго не йшов. Очі вже встигли звикнути до майже цілковитої темряви — тільки з-за кольорового скла пробивалося трохи місячного сяйва — і розрізняли силуети балок під стелею. Думок не було ніяких, просто виснажене тіло ніяк не могло заспокоїтись. Врешті світло в моїх очах укрила темрява, набагато густіша, аніж та, що завітала в кімнату.

Зі сну мене вирвало відчуття чиеїсь присутності. У розплющені здуру очі вгризлася темрява. Ні дідька не видно. Проте шкірою відчуваю, що хтось стоїть в дальньому кутку, спершись спиною на стіну.

Чорт забирай... невже мене і справді шинкар заклав? Хоча кому? Незважаючи на оголошену за голову винагороду, немало, треба визнати, портретів моїх у природі не існує. Тоді тут щось інше.

Може, свої встигли прознати про пораненого вбивцю та провідати вирішили? Ха-ха. Тричі. Вони скоріше б прирізали мене, а не тихо й мирно стояли в куточку.

То хто завітав до крихітної кімнатки в самісінькому центрі Рамлоу?

Нарешті очі звикли до темряви і навколо почали проявлятися обриси предметів. Он маленькій стіл із присунутим стільцем, а біля нього хтось високий, але не кремезний. Скоріш худий, тонший навіть за мене. Щось у цій постаті є дивне, тільки не можу зрозуміти, що саме.

Чорт-чорт-чорт-чорт-чорт... з темряви на мене виблискують такі знайомі червоні очі.

Один раз бачив у житті, а забути ніколи не зможу. Тепер точно, бо помру в цій кімнатці. Ото буде сюрприз шинкареві.

— Ти загубив свої ножі, — хрипкий, напружений напівшепіт вирвав мене з виру фантазій про власну, вельми криваву, дуже довгу і болісну смерть в якості вечері. — Вирішив повернути. Певно, дорого обійшлася тобі чорна сталь. А крадієм я ніколи не був.

— Справді, людей жерти — це нормально, а ось за крадіжку тебе, либонь, боги в самісіньке пекло запроторять.

Власні слова мене сильно здивували. Ніякого страху, хоча всередині мене бив такий колотун, що, здавалося, очі повитікають.

Воно дивилося на мене, посміхаючись кутиками губ, наче зрозуміло жарт. Якийсь абсурд, фарс. Лежу собі в ліжку й розмовляю з багряноокою постаттю, що зіткана з тіней. Та ще й зовсім не боюся смерті, теревеню собі потихеньку.

— Ти мені потрібен, тому з пожиранням, як ти висловився, я поки поспішати не буду.

Тут я втриматися не міг, тому відкинувся на подушку і вголос розсміявся.

Стариган відклав перо, посміхаючись щойно занотованим спогадам. Тоді все здавалося таким абсурдним, нереальним. Та з часом це стало звичним і вже навіть не дивувало. Хто б сказав йому тоді, що це тільки початок по-справжньому довгої історії.

Ангеліна Кравченко

Про себе:

І знову здрастуй, читачу!

Давай знайомитися? Отам на фото зверху — я (або зліва — словом, куди вже те фото почепили, от туди і дивися). Я — це Ангеліна (або по-простому — Ангелія). Якщо чесно, прохання «Розкажи про себе» викликає в мене ступор. Студентка я, насолоджуюся можливістю вчитися, спілкуватися, розвиватися, шукати потро-

ху себе. Можливо, мені й варто було б почати працювати на «серйозній роботі», подорослішати, але в мене на це буде уся решта років, тому я поки що переймаюся цим лише потрошку.

Речі, які мене надихають? Музика, книги, природа (куди ж без неї), люди, які горять своєю справою, а ще... осередки старовини — люди, місця... Коли бачу щось таке, в мене просто перехоплює дух, і хочеться вірити, що оцей хлопець у домотканій сорочці та шароварах — справді коваль з XVIII ст., а отой, із пшеничним скуповдженим волоссям — із далеких часів, коли ще, можливо, й Давньої Русі не було, а лише поля, малі містечка і воля, воля, воля... Воля вітру, поля і простору... Хіба не гарно? Ні, я люблю час, у який живу — тут багато цікавих, унікальних можливостей, але... Інколи так не вистачає романтики колишніх епох...

Студентка IV курсу спеціальності «Українська філологія» (літературна творчість).

Творче кредо:

Кредо? Мені подобається думка, записана у Книзі Книг: «Орач оре, а молотник молотить з надією отримати долю свого врожаю». Я прагну робити все, що від мене залежить, і сподіваюся, що свого часу матиму «врожай».

СОБОР

Зарипіли важкі, оббиті залізом стулки... З тихим шелестом до зали ввійшла чорна постать — зайшла і застигла. Карі, майже чорні, очі, оглянувши храм, посвітлішали, наповнюючись спокоєм цього місця.

Крізь високі стрілчасті вузькі вікна купола пробиваються широкі теплі промені сонця. Золотими смугами вони лягають на стіни, на підлогу і на воїна, перетворюючи це все на застиглу бурштинову чарівну картину. Хоча ні... Чому застиглу? Під променями сонця в мармуровій товщі підлоги бігають золоті змійки-прожилки, а стовпи, які тримають стелю старої церкви, здаються могутніми застиглими стовбурами дерев. Обличчя дам, що дивляться з фресок на стінах, у сяйві проміння дихають свіжістю і якимось дивним теплом.

Постаті лицарів у розкішних залізних обладунках під променями звитяжно сяють... Але не тією звитягою, яка на турнірах зриває тисячі оплесків, яку переслідують тисячі закоханих жіночих очей, а тією, яка заворожує, перед якою хочеться вклонитися. Є тут і мудреці минулого у своїх незмінних полотняних робах, з палицями, книгами та сивими бородами. Сонце гуляє їх мальованими зморшками, складками одягу, волоссям, наче пробуджуючи їх від цього столітнього сну, відбивається в очах... Здається, що ці мерехтливі розумні намальовані очі дивляться на воїна. І в них немає осуду. Лише тепла посмішка.

Собор мовчав. Він віками стояв так, осяяний промінням своїх вікон. Стояв, зустрічаючи таких, як цей воїн. Зустрічаючи своєю тишею, посміхаючись очима своїх картин, слухаючи своїми стінами, сяючи своєю величчю.

Чорний воїн ступив крок, ще один і ще один, поступово потрапляючи в полон променів. Вони спалахнули багрянцем на закривавленій руці, пробігли мерехтливими блискітками по кільцях-лусочках кольчуги, засвітили таємничі руни на лезі меча у правиці... Дивне це місце, дивні промені... В цьому місці навіть чорна постать, з руки якої капала кров, не виглядала недоречною.

А ще це місце, де його не засудять. Місце, де зі стін на нього без страху дивляться очі жінок-покровительок; місце, де величні воїни та мислителі минулого визнають в ньому рівного, кидаючи прихильні погляди.

Він не знав, скільки простояв так. Під цим променем і під цими поглядами. Здавалося, вічність...

— Ти теж забутий, — раптом спалахнула крива усмішка. — Як і я...

— Забутий?... Можливо... — тихий шелест у відповідь. — Але це не знищує моєї краси. Я не пишний і не багатий ззовні. Але зсередини я заворожую, чарую... Несу спокій...

— Ніхто ж не бачить!

— Ти ж побачив. І ті, хто приходили до тебе. Бачили ті, хто хотів бачити... Свою красу можна і треба показувати тому, хто йде до тебе. Хто шукає її в тобі. Хіба ні?

— А якщо ніхто не шукає? — знову блиснула зла усмішка.

— Такого не буває. В шрамі є краса. У відблиску важкого меча є краса. У трагічній історії забутого всіма — є краса... Просто треба промінь, світло якого вихопить це з пітьми, щоб можна було побачити його красу...

— Промінь?

— Людина.

Насуплені брови та повний нерозуміння погляд.

Тихий сонячний водоспад лився з вікон, декілька листків прошелестіло підлогою, блиснув золотавий орнамент на щиті намальованого воїна... Собор загадково посміхнувся, залишивши здивований погляд без відповіді.

Насуплені брови та повний нерозуміння погляд.

МІСТО

Місто сьогодні було сірим. Навіть попелястим, неначе після пожежі. Важкі, немов свинцеві, брудно-коричневі та сірі хмари висіли дуже низько. Здавалося, шпилі найвищих будівель от-от розпорють їх товсті та неповороткі животи. А з цих ще не розпоротих животів на місто спадав такий же брудний та сірий туман. Він укривав усе серпанком тління та приреченості. Навіть віддзеркалення дерев та мостів у річці були тьмяними — наче дивишся в старе, поблякле та каламутне дзеркало. Повітря ж було наповнене перестиглою грозою, яка все барилася впасти на землю рясним дощем, блискавками та громом.

Здавалося, місто відчувало цю важкість хмар, важкість сірого неба і ставало подібним до великого сонного та неповороткого звіра чи заржавілого механізму. Машини їхали повільно, наче продираючись крізь кисіль туману, демонструючи самотнім перехожим брудні боки, на які ті не звертали ніякої уваги, повільно рухаючись чорними та сірими постатями по такому ж сіро-чорному асфальту. Над ними височіли прямокутні коробки будівель з вікнами, які вміють так гарно блищати та пускати зайчиків під промінням сонця, а зараз подібні до темних мертвих дірок. А там, за сірими стінами, матері неспішно будять дітей, які, сонно протираючи очі, мляво вдягаються, їдять та складають портфелі — сьогодні вони точно спізняться до школи. Неспішно снідають жінки, збираючись на роботу, і так само неспішно п'ють каву та читають новини зі своїх телефонів чоловіки... Вони теж спізняться сьогодні. Навіть зазвичай жваві та допитливі песики, яких вивели на прогулянку похмурі хазяї, здається, ледь пересувають лапами та волочать опущені хвости по землі, знехотя принохуючись до похилого кущика чи до сірої трави. Сонні й люди в автобусі. Сонні та понурі. Навіть не сваряться за вільне місце, не роблять зауважень через випадково придалену ногу чи гучну музику в навушниках отого підлітка біля вікна, що, схоже, взагалі заснув з відкритими очима. І бабці не зітхають, яке ж тяжке життя і невихована молодь, і чоловіки не влаштовують дебатів про політику. Навіть по телефону ніхто не говорить... Дивляться у вікно на важке небо та зітхають. Я знаю: вони всі чекають, коли ж з-за тих страшних хмар нарешті хоч на мить визирне сонце.

Сьогодні моє місто знову сіре. Сьогодні — вже тиждень, як моє місто не бачило сонця.

АНТИКВАРНА КРАМНИЧКА

Вузькі скляні запилені дверцята, верхня частина яких прикрита блідо-жовтими, випаленими на сонці жалюзі. Там же висить вицвіла, колись яскрава вивіска «Відчинено». Заходиш досередини і наче потрапляєш в інший світ — немов зайшов у печеру, де мешкає дракон, який збирає чомусь не коштовності, а різний антикваріат — тут стоять, висять, лежать різні цікавинки — назви деяких із них, мабуть, не знає навіть продавець. Його прилавок знаходиться біля стіни навпроти дверей, під єдиним віконечком у цьому приміщенні — малесеньким, круглим, крізь яке видно блакитне небо. Там зручно сидіти — він бачить людей, що входять у двері. Продавець — дідусь із сивим волоссям, яке поодиноким промінням фарбує у сніжно-білий колір. Великі окуляри в роговій оправі займають ледь не половину його сухого обличчя. На ньому картата червона сорочка, краватка, в'язаний зелений з біленькими ромбами жилет, а зверху тепла кофтина, принт на якій імітує ще одну сорочку в клітинку, але вже білу з сірим. Він сидить у старому коричневому кріслі, а перед ним на столі розкладені тоненькі, трохи жовтуваті папери, схожі на старовинний папірус. Дідусь щось старанно пише.

Але повернімося до магазинчика. На стелажах праворуч від входу можна побачити вельми цікаві речі. На нижній полиці стоїть величенька, витерта багатьма руками статуетка Будди із щербиною на руці та трохи збитими пальцями; поруч патефон чи, може, грамофон — коричнева темна коробочка з лійкоподібною мідною трубою, що в деяких місцях позеленіла від старості — схожий пристрій бачила у квартирі приятелів, тільки замість трубки він мав напівпрозору мутну кришку та був під'єднаний до колонок. Далі стоять якісь глеки, вази — одні кольору помаранчевої цегли, інші — білі, з вишуканими візеруночками-закрутками, що раніше, мабуть, сяяли золотом, а зараз мають брудно-жовтий колір, ще інші — стилізовані під давньогрецькі амфори. Далі видно якісь палички, дощечки, а он ті тонкі рурки схожі на сопліки-переростки. На полицках вище розташувалися різноманітні скриньки — он дві масивні дерев'яні різьблені коробки, в яких, мабуть, вільно помістять-

ся мій семидюймовий планшет Nexus, а поруч декілька менших, делікатних, оздоблених орнаментами та медальйонами — можливо, колись давно, ще в часи панування бароко, котрась з них належала якійсь фінансистці купця чи вельможі (хоча я маю сумнів, що така стара річ може бути десь-інде, окрім музею). Тут же, поруч зі скриньками, у пласкій видовженій коробці, оббитій вицвілим багряним оксамитом, лежать прикраси: зелені нефритові та потемнілі срібні з камінчиками каблучки; старі дерев'яні персні-печатки; медальйони, ланцюжки, браслети з бурштину й кольорового каміння; тьмяні, а колись блискучі брошки у вигляді квітів, метеликів та мордочок тварин, з яких подекуди повипадали окремі блискітки-алмазики. На верхніх полицях стоять книжки... Он, бачу, щось схоже на старі фоліанти тих часів, коли обкладинка книги неодмінно мала бути гарно оздоблена (звісно, тут немає золотих пластин, як на книжках у нашому музеї книги, але все ж таки); поруч з ними сині, зелені, брунатні обкладинки книжок радянського періоду. Є просто пошарпані старі книги й книжечки — цим, можливо, років не так багато, однак вони встигли пройти через десятки, а то й сотні читацьких рук.

Ліворуч від входу розташувалася скляна вітрина з коштовностями цієї крамнички — на тертими до блиску пістолями, руків'я яких оповиті складним візерунком гравірування; нагрудними, на золотих та срібних зміїках ланцюжків, годинниками, білосніжні циферблати яких по краях набули кольору сепії — саме такі ефектно демонструють герої кінострічок, де чоловіки ходять у фраках і високих циліндрах, їздять в екіпажах, а жінки носять сукні, капелюшки, кучері та сором'язливо мовчать у присутності мужчин, потай пускаючи очима грайливі бісики. Ще тут лежать монети, медалі, срібні ложки (ну куди ж без них) і геть уже загадкові речі, назв яких не знаю чи не можу пригадати. А на стіні над вітриною висять годинники — великий дерев'яний із круглим циферблатом, над яким видно стулки маленького віконця, звідки колись, мабуть, вигулькувала зозуля; а он поруч — також дерев'яний, але в цього під циферблатом застиг маятник. О! А ще там є круглий годинник з жирними чорними стрілками та літерами — схожий висів у нашій школі й ніколи не працював. Мені завжди ввижалася прихована іронія в тому, що в класі над смарт-дошкою чи телевізором завмер ось такий радянський механізм, наче натякаючи, що нудний урок не скінчиться ніколи. Є там і вельми симпатичні невеличкі круглі або овальні годинники з помірним оздобленням у приємних коричневих тонах (металеві завиточки, якісь дрібні квіточки, листячко чи щось подібне). Ще там висить декілька картин — пейзажні замальовки: чисте поле, сосняк, який дихає вільгістю, або пінне море.

А біля прилавка на невеличкій етажерці лежать два фотоапарати «Зеніт», дивлячись на покупців досі чистими та блискучими скляними очима об'єктивів, а поруч з ними — дві книги, одна на одній. Та, що нижче, — з розкішними гравюрами Гюстава Доре, а друга — менша — Біблія.

Поміж цих речей погляд скрізь натрапляє на силу-силенну статуеток — королівен, царівен, котиків, коней, янголят. Тут висять іконки, там — ескізи незнайомих старих міст, вулиць, доріг; якісь намиста з пір'їнками, мотузяні кашпо в техніці макраме, турботливо вив'язані серветочки, декілька вишитих мініатюр... Така от собі крамничка старовини.

Навіть дивно... Невже це місце справді існує? Адже за його дверима починається зовсім інший світ — світ автомобілів, багатоповерхівок, мінливих бігбордів, світ віртуального простору; тонни інформації з безкінечної мережі Інтернет; світ роботів, смартфонів, комп'ютерів, різних розумних машин... Світ, у якому так мало часу залишається, аби зупинитися і задивитися, заслухатися, замилуватися чимось... Саме тому ця крамничка така незвична. Тут наш світ втрачає свою владу і лишається лише промінь з маленького вікна, дідусь із ручкою-пером, тихе цокання годинників, старовинні речі та золотаві порошинки в повітрі....

Але ж, знаєте, у всіх таких позачасових острівках, окрім незвичної атмосфери, є місце для маленького дива.

Буває, люди відчувають, що народилися не в той час... Їм хочеться романтики середньовіччя з лицарськими боями, полюванням, турнірами, вітру в обличчя від їзди на коні або тихої кам'яної вулички з пишними садками десь у європейському містечку XVIII–XIX століття, а не залізобетонного міста, гудіння машин чи відчуження в мережі Інтернет. Саме для таких існує ця антикварна крамничка та її маленьке чудо...

— Телень-телень! — захиталися маленькі скляні брязкальця на дверях.

До крамнички увійшов хлопець. Височенький, з темним, трохи розпатланим, волоссям, у темно-коричневому піджаку та брюках кольору беж. З-за круглих скелець окулярів розумно дивилися проникливі карі очі. На плечі висіла сумка-дипломат. Симпатичний такий молодик, хіба що трохи розгублений... Вже втретє він приходить сюди — відпочити від міста та «цивілізації», які так набридли. Хлопець почав розглядати речі на полицях, ніжно торкаючись пальцями скриньок, прикрас, корінців книжок... І раптом у кутку однієї з полиць щось блиснуло просто йому в вічі. Юнак простягнув туди руку та видобув величеньку скляну кулю (бачили «Володаря Перснів»? От ця куля чимось схожа на палантир), яка трохи підсвічувалася, а всередині безшумно рухалися постаті — то був уривок міського життя, як на старій кінострічці, тільки без звуку: вулиця з невисокими будівлями, перехожі — жінки в ошатних сукнях, чоловіки з пишними вусами, в темних фраках та циліндрах або «котелках», подеколи проїжджали автомобілі... але які! — розкішні відкриті екіпажі з чотирма великими колесами. Щоправда, можна підняти над пасажирським сидінням ззаду дашок, як у наших дитячих візочках. Он раптом чоловік зупинився і почав про щось сперечатися з іншим; поруч стоїть, мабуть, його дружина, тримаючи за руку маленького білявого хлопчину...

Але що це? Погляньте на хлопця, який тримає в руці кулю та дивиться на картинки всередині! Його очі розширені, він уважно спостерігає за тим, що відбувається, майже впритул піднісши кулю до носа. Тут він зводить на продавця схвильований погляд: «Нове надходження? Скільки це коштує? Тут же картинки середини XIX століття! Я мушу, мушу його взяти! Нехай бодай так бачитиму ту неймовірну епоху!»

Дідусь неспішно, кряхтучи, підводиться зі свого крісла та помалу йде до юнака. Сіро-блакитні спокійні очі зустрічаються з палкими карими.

— Ти мрієш про той час?

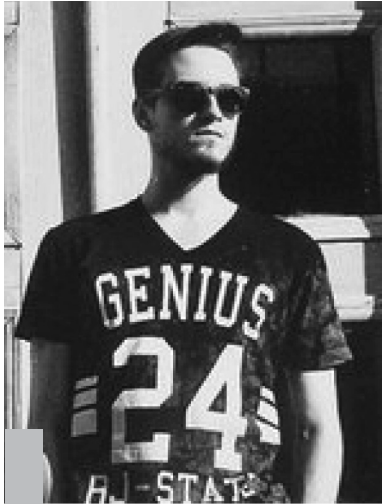
— А хто б не мріяв? Такий буремний період! Скільки винаходів! Але світ ще не зіпсований людьми так, як наш зараз!

Зморшкувате обличчя раптом засяяло усмішкою.

— Твій час знайшов тебе. Йди, синку! — сухі долоні лягли на руки хлопця та на кулю. Кімнату на мить залило яскраве світло...

— Ще один потрапив додому, — стиха прошепотів дідусь, кладучи порожню сіру кулю кудись у куток полиці, звідки її дістав хлопець.

А на підлозі, на місці, де щойно стояв юнак, лежала тільки старенька «Нокія» з мертвим сірим екраном, який перетнула тріщина від падіння.... Він повернувся додому.

Юрій Ленц

Про себе:

Ніколи не буваю задоволений отриманим результатом. Саме це, на мою думку, є механізмом самовдосконалення й правильної мотивації. Вбачаю основну функцію людини у саморозвитку та самореалізації.

Прагну розвивати українську літературу в руслі європейської культури. Вважаю, що письменник не повинен розповідати про власне життя та побудову кар'єри. Автор мусить

приваблювати своїми творами, нестандартними думками та зовнішністю. Лише такий комплекс дасть можливість говорити про новий тип сучасного письменника.

Студент VI курсу філологічного факультету (літературна творчість).

Творче кредо:

Ваше горе може шліфувати чиєсь щастя.

N.N.

I

Здається, занадто тьмяний колір. Хіба глина здатна втрачати свої властивості? Коричневий зовсім не пасує до цих пурпурових кандінських плям. Малюнок не змінюється, незважаючи на те, що вже здійснено двадцять чотири кроки. Поміж цеглин з лесеукраїнівською силою на Божий світ намагається пробитися кульбабка. Не час для символізму, тут місце лише для червоного. Зв'язані руки не дають змоги вирвати цю квітку зла. Привіт, Бодлере, тепер я теж обмежений! Зупинка. Руху. Серця. Життя.

Бути готовим до всього? Неможливо.

Бути вірним ідеології? Тенденція.

Насправді вирок відомий давно, ми чекаємо лише на здійснення.

Герберт розвернувся обличчям до дійсності.

II

Здається, зламалось коліщатко. Десь глибоко всередині. Жак Ів Кусто просто посивів би. Акваланги лежали б непотрібною купою на дні Маріанського жолоба, а на карту океанів нанесли б нову географічну точку із зазначеною в метрах глибиною душі банального виконавця.

Коли людина весь час виконує одні й ті ж самі дії, вона почуває себе старим запорошеним механізмом. Сьогодні все пішло інакше. Щось заважало. Не давало спокою. Здавалося, що має бути присутнім ще хтось третій. Можливо, Годо?

Бути готовим до всього? Обов'язок.
Бути вірним ідеалам? Єдино правильний шлях.
Зашкарублі пальці під уявний ритм танго обійняли рушницю.
Лертіг розвернувся обличчям до дійсності.

III

Здається, цивілізація проходила вже цей етап. Етап, який розпочався з гасел, а закінчився просякнутою кров'ю землю.

Пальто не гріє, руки змерзли, а через десять кроків — рідне життя.

І знову вибір. Але тепер на межі. На межі свідомості і запалу, сімейного щастя і самотності, життя і смерті. Я — не романтика, він — не чекіст. А от дегенерат і досі блукає поміж нас.

Бути готовим до всього? Утопія.

Бути вірним ідеалам? Реальність.

Тімар стояла обличчям до дійсності.

IV

— Чому ви посміхаєтесь?

— Чому ви ще не виконали свій обов'язок?

«Чому я ще не обрала рішення?»

— Ви насміхаєтесь з мене?

— Ви вирішуєте чужі долі?

«Ви боїтеся втратити обличчя?»

— Ви станете мертвим тілом!

— Ви стали ніким!

«Ви просто аматори!»

Курок. Галас. Тиша.

Вибір зробили всі троє.

Дійсність отримала обличчя.

V

Здається, минула вічність. Та сама, про яку всі говорять і не мають про неї жодного уявлення. Занадто дивне відчуття. Ніби реальність торкнулася емоціями лоба і сховалася десь у кутку.

Лише сон! Чи... невже сон? Чи...

Відкинув ковдру. Час нарешті встати. Але що це за червона пляма навколо мого серця?..

ВІДСІКАЮЧИ ЗАЙВЕ

Босий, в брудних джинсах та розстібнутій червоно-білій канзасці вже дванадцять хвилин поспіль ходив поміж своїх творінь. Під супровід пильних поглядів макетів з мокрої глини та воску; під крижаний відблиск сталевих, скручених у формі прозаїчності буття, дротів; під скрип погано встановлених каркасів, він із задоволенням споглядав мету свого життя. Вишикувані в паралельні ряди стояли сформовані, деформовані, перекошені, перекошені, пружні, еластичні, витончені фігури. Зроблені не задля чийось забаганок, а для запо-

внення соціальної ніші. Частина з них ілюзорним поглядом благала зняти з каркасного тіла важкі дерев'яні, дубові, хрести, інші — подарувати хоч частинку старого дроту чи прядива. Поставлені на обертовий верстат, замордовані наполовину ліпильною глиною, ніби з по-смішкою, спостерігали за невдахами. Завершені ж — мовчанням розривали тишу.

Йому не треба було слів. Він стояв посеред армії власної уяви, міцно тримаючи в руках декілька стеків. Попереду ще десять годин роботи. Такої, від якої не хочеться проходити очищення. Бо очищення відбувається в його руках, через його дотики, в гамі спотворених ним світлих відтінків. Матерія замінює матерію.

Мета завжди більша за мету. Коли тріумфував уперше, вдруге хочеться вже влади. Це стало зрозумілим після того, як він зробив постамент для улюбленого бюсту коханої незнайомки з власного диплому скульптора. Баратта, напевно, звинуватив би у плагіаті. Та в мистецтві немає плагіату. Є химерні, ледве видимі ідея та розуміння ідеального образу. Орудуючи, ніби веслом, стеками, він рушив поміж своєї Венеції.

Зачепився за бароковий поділ сукні. Граціозно підвів голову. Вона стояла, схиливши голову, тримаючи руку біля серця і наче перепрошувала за те, що глина так пишно лягла на підлогу. З-під руки пробивалося тьмяно-рожеве світло. Скульптор був задоволений. Нарешті механізм почав рухатися.

І хто йому в дитинстві сказав, що він дурний? Що фізичне тіло не може оживити пластичний матеріал? Вона розплющила очі, він не злякався. Вона спантеличено підвела голову і з подивом розглядала майстерню, він посміхався. З неї можна було писати картини, вона могла б стати натхненням для майбутніх Торретто. Вона могла б, проте, за наявності людського серця, не мала рота. Її долю вирішено наперед. Скульптор мовчки показав рукою, що вона має зійти з постаменту і піти в інший кут кімнати, де стоїть кольорова палітра. Колір — маскарад правдивості.

Вони оживали. Одна за одною, один за одним, одні за одними. Хто без вух, хто без носа, хто без очей — вони були типовими ланками суспільства. Радіючи своїм досягненням, він плакав. Заради нового тривимірного шедевру необхідно буде знищувати старий тілесний об'єкт. Він не крав душі, лише серце. Гуманність понад усе.

Відкинув стеки, взяв з підлоги закривавлений ніж і рушив до виходу. Стрімкий потік вітру від ходьби перегорнув сторінку старого настінного календаря.

Надворі було 31 грудня.

Надворі вмирав 1999 рік.

ВОНИ ЗНАЮТЬ ТВІЙ АРОМАТ

— Так не годиться, — промовив майстер, пронизуючи поглядом поверхню. — Щось точно зайве.

— Тож приберіть одну.

Вони стояли вдвох посеред кімнати, заставленої плетеними кошиками з квітами. Аромат ніби просочувався крізь усі щілини старої вицвілої підлоги і моментально заповнював увесь простір. Майстер тримав у руках два нарциси, білий та жовтий, а ногою поправляв вазу з настурціями.

— Соуле, Ви справді впевнені, що я взагалі маю щось обирати?

— Майстре, людина завжди обирає. Змиріться з цим і намагайтеся менше думати про результати, — помічник посміхнувся і впевненим кроком пішов до величезного стелажу з книгами.

— Юначе, повірте вже старому власнику цього будинку: вибір — лише ілюзія. Людина намагається оминати тенета реальності та втекти від відповідальності. Тому завжди обирає

те, в чому знаходить хоч трохи рацію, — майстер вдягнув окуляри і швидко оглянув кімнату. — Та й як не думати про результати? В мене є замовлення, мушу його виконувати. Це мій обов'язок, перш за все. І він мене годує.

— Годує Вас лише їжа, а обов'язок приносить гроші, — Соул кінчиками пальців перебирав корінці запилених книг. — Не плутайте ці речі, будь ласка. Ви ніколи не думали, що це поняття взагалі було вигадане, аби будь-хто міг довести свою значущість? Це соціальний щит. Не потрібно мати глузду, професії, сім'ї. Можна просто відшукати свій обов'язок і сумлінно його виконувати.

— Чистої води демагогія, Соуле, — Майстер тримав у руках клаптик коричневого паперу. — Замовник повідомив, що вона була покірною та самозакоханою. Це ж треба мати совість таке придумати.

— Нічого й не треба придумувати, Майстре, — помічник продовжував переглядати книги. — Те, що ми бачимо в людях, — пряме відображення наших таємних бажань. Ми завжди намагаємося знайти в оточуючих або свою повну копію, або повну протилежність. Людство хоче уникнути помежів'я, боїться серединного. Ні риба, ні м'ясо — це ж смертельний вердикт для багатьох етносів.

— Тоді чому Ви ще зі мною, Соуле? — Майстер обережно поклав нарциси назад до кошика. — Ваші помисли не завжди відповідають Вашим діям.

— Мої помисли — це вже дія. Мислительна, і я нею дуже пишаюсь, — помічник на хвилю зупинився. — Нарешті я знайшов те, що нам необхідно.

Соул почав обережно перегортати сторінки книги, Майстер трохи відкрив штори, аби краще побачити знахідку парубка. Хлопець тим часом припинив пошуки і обережно дістав закладену поміж сторінок рожеву квітку.

— Міддлеміст, — спокійно промовив Майстер. — І де ж Ви її взяли?

— Велика Британія, — Соул уважно вивчав прив'ялу пам'ятку.

— Кохання, мандри, самореалізація? — Майстер підняв корзину з айстрами.

— Молодість, — відповів помічник. — Я гадаю, їй пасуватиме ця квітка.

— Готові йти на жертви, Соуле? А заради чого? Щоб Вас побачили, чи щоб забути про перше кохання? — Майстер сів зачищати корінці квітів.

— А ви все пам'ятаєте, — засміявся хлопець. — Від самопожертви ми не втечемо. Вона в нас у свідомості, закладена не нами, і не нам про неї говорити.

— Невміння себе захистити не слід плутати з готовністю собою пожертвувати. Чув такий вислів? — Майстер, тримаючи ніж в руці, схилив голову. — Знай міру, інакше в жертви почнеш віддавати інших людей. А часу на зведення нового вітваря вже не буде.

— І все ж таки вона прекрасна, — Соул наблизився до поверхні. — Не повірю я в те, що вона так безглуздо завершила своє життя. Чому саме в цьому віці люди намагаються осмислити своє існування на землі?

— Тому що не доклали вчасно зусиль задля щастя. А далі... А далі роздуми. Немає нічого страшнішого від можливості вільного осмислення реальності. У свідомості ми виходимо за межі шаблонів, знімаємо табу і дивимося на себе очима інших індивідів, щиро сподіваючись, що вибудовуємо цілісну картину світу. Насправді ж — це така собі новочасна схоластика.

— Не щастя, а сенс, — Соул спокійно складав відчищені айстри на купу. — Життя — це тягар, і не кожен здатен нести його. Вона не змогла, занадто рано звалила всю вагу на свої плечі. До речі, а Ви, Майстре, хіба ніколи не замислювалися над цим питанням?

— Сенс мого життя — допомагати іншим відшукати і не загубити сенс життя, — Майстер вдоволено посміхнувся. — Я ж казав, що я досвідчений, а ти не вірив.

Вони стояли вдвох посеред кімнати з опущеними додолу руками і дивилися на поверхню.

— Ховати її будуть завтра з самого ранку, — тихо промовив Майстер. — Маємо зараз швидко визначити, які квіти ми покладемо в труну і як.

Соул знизав плечима і нічого не відповів.

— Тоді беремо айстри та волошки, — Майстер відійшов від столу, але трохи згодом обернувся. — Заплетемо в косу міддлеміст.

Майстер вийшов з кімнати, залишивши помічника в компанії його звичних друзів: квітів, думок та коханої.

Валентина Сотникова

Про себе:

Дівчина з блакитними очима, яка захоплено дивиться на світ. Не мислю свого життя без літератури, тому можу годинами говорити про книжки. Люблю ходити в музеї, картинні галереї, адже краса мистецтва є вищою за буденність. Знаходжу натхнення у своїх друзях та коханні. Вірю, що лише любов

може змінити цей світ на краще.

Навчаюсь на VI курсі за спеціальністю «Літературна творчість».

Творче кредо:

Немає нічого неможливого для спраглого серця.

ЗУСТРІЧ №7

Він запізнився на десять хвилин. Приніс бузок. Виглядає втомленим.

— На чому ми зупинилися минулого разу? Я трохи розгублений...

Уникає згадки про розмову. Дивлюсь йому у вічі.

— А, так-так... Дещо згадується... Ви питали про неї, про ту дівчинку...

Ім'я. Він знову не називає її імені.

— Я побачив її в полі. Мені було років сімнадцять, може шістнадцять, зараз уже важко сказати точніше. Я повертався до будинку своєї тітки, а вона, та дівчинка, йшла через поле і всміхалася. Її руки торкалися кожної квітки, кожного колосочка, що ріс серед тієї безмежності. Мені здалося, що вона радіє самому життю, тому, що її оточує... І я зупинився. Власне, так і відбулося наше знайомство. Серед спекотного літа під чистим небом я зустрів єдину людину, яка була мені близькою.

— Що було потім?

— Було життя.

Його погляд блукає кімнатою деякий час. Я не кваплю, нехай порине у спогади.

— Це були кращі три тижні мого життя. Ми постійно грали у різні вікторини, жартували, просто спілкувалися одне з одним. Щовечора перед прощанням я читав їй вірші, а вранці вона приходила до мене зі своєю поезією. і кожен день був неповторним.

— Ви пам'ятаєте той день, коли вирішили це зробити?

— Так. Інколи я по декілька разів прокручую в пам'яті свої дії. Можливо, я щось зробив не так. Напевне, зробив не так. Не знаю, як це пояснити...

Він довго дивиться на свої руки і нічого не каже. Не може? Чи не хоче?

Пауза триває. Відчуваю його вагання.

— Спробуйте мене зрозуміти. Я був юнаком, життя набирало обертів, як мені тоді здавалось... Це був останній день мого відпочинку, останній епізод тієї історії. Я весь час боявся запитати в неї, чи продовжимо ми наше спілкування. Я не знав, чи був я для неї тим, ким

була вона для мене. Сьогодні я б зробив усе інакше. Тоді мною керували юнацькі страхи... Останнього вечора я не читав віршів... Я запитав, чи хоче вона продовжити те, що було між нами.

— Якою була її відповідь?

— Її не було. Точніше, в той вечір вона нічого не сказала, лише обійняла мене і посміхнулася, як тоді, в день нашої першої зустрічі...

— Що ви відчували?

— Я зніяковів. Ця посмішка колись захопила моє серце, але в ту секунду я її не зрозумів... Вночі я майже не спав, намагався знайти якесь пояснення. Вона погодилась? Чи посмішка — знак її легковажності? Невже для неї це була лише маленька гра?

— Що сталося далі?

— Під ранок я знайшов на порозі будинку останню *поезію*. Це, звісно, умовна назва... У маленькому конверті були три засушені квітки: дзвіночок, колись червона хризантема і цвіт бузку. Останній подарунок моєї єдиної...

Він не закінчив фразу. Знову пауза.

— Ви зрозуміли, що означав цей подарунок?

— Лише за декілька років. Досвід відкрив мені справжній зміст тієї *поезії*, значення кожної квітки я з'ясував надто пізно...

— Чи намагалися ви її знайти? Ту дівчину.

— Чи намагався я... Подумки я робив це мільйони разів, але насправді... Чи маю я право на це? Я запізнився на довгі тридцять років.

Знову пауза. Її перервав сигнал годинника. На сьогодні час вичерпано. Наступного разу продовжимо з цього місця.

P.S. Прибрала бузок перед її приходом. До прийому ще година, але аромат може лишитися. Такі речі одразу відчуваєш. Зрештою, якби йому не забракло духу, у мене було б на двох пацієнтів менше.

З нотатника лікаря S.

Анастасія Трофименко

Про себе:

Темрява прорізалася лиш зірками, і от настав той магічний день. Я — перша дівчинка, яка народилася у Новий рік. З холодним розумом і палкими очима дивлюся на світ. Темрява не така лячна, як нам казали, у ній теж є світла краса. Моє захоплення — це людські почуття, я емпат, і найбільший подарунок для мене — коли хтось відчує тремтіння душі від прочитаного. Нишком зазирати в чийсь очі й помічати, як зіниці від пристрасті квітнуть.

Студентка V курсу спеціальності «Українська філологія» (літературна творчість).

Життєве і творче кредо:

НеХ POSSUM ТеХум ωΙωερε, νεХ σΙνε Те («Не можу жити — ні з тобою, ні без тебе»).

СВЯТА ПРИМА

Відповідь на питання, які залишилися без відповіді, полягає в тому, що вони повинні бути інакше поставлені.

Георг Гегель

1

Свою історію я розповім сама, але для цього мені треба доїхати до відділку. Це складніше, ніж здається. Скільки заплутаних історій відбулося за сорок вісім років, моторошно згадувати, але моя поважна пам'ять все ще така сама, мов колись у двадцять п'ять.

Зараз я мешкаю в Мюнхені й наразі чекаю потрібного автобуса, що доведе мене до полісменів. Чому я вирішила здатись? Навіщо, який у цьому сенс? Тільки зараз я зрозуміла, що маю це комусь розповісти....

2

Поліцейський відділок. Слідчий Бруно заповнює рутинні звіти, що височать на його столі, мов справжнісінькі башти. Тут майже повсякчас гамірно: полісмени звикли до хаотичної роботи, нервових телефонних дзвінків, щохвилинних викликів, які нерідко закінчувалися стріляниною.

Тому Бруно першої миті не зметикував, що й до чого, коли почув поруч тихий голос: — Добрий день, молодий чоловіче, можна до вас підсісти?

Бруно визирнув з-за гори паперів і побачив доволі милу і, на його погляд, аристократичну літню жінку.

Бруно виборсався з паперового безладу, встав, простягнувши руку до хиткого стільця, що нудився при сусідньому столі. Слідчий чемно мовив:

— Добрий, так, фрау...

— Марта. Марта фон Курц. — Широко посміхнувшись, промовила жінка.

— Прошу, сідайте. У вас щось трапилось? Кіт утік, або не надійшла ваша підписка на кулінарний журнал ?

Бруно, як і більшість слідчих, відзначався ретельністю. Кожен, хто мав необережність потрапити за стілець, що припадав порохом біля його столу, опинявся під прицілом пильного погляду й мав приречено спостерігати, як Бруно стрімко робить свої нотатки, час від часу пострілюючи очима на свою жертву.

Марта видалася йому доволі люб'язною, не зовсім типовою для Мюнхена літньою жінкою. Причому жінкою у всіх проявах. Слідчий швидко занотував опис її одягу (це також уїдлива звичка, залишки юнацьких мрій про кар'єру модельєра). Гіпюрові кремово-рожеві рукавички, великі круглі окуляри у золотистій оправі, що так гармонійно доповнювали вигини зморшкуватого обличчя. Маленький картуз, зсунутий трохи набік, рясно всіяний дрібними й дуже великими квітами, — ніби зі старих чорно-білих фільмів, де такий картуз мала кожна романтична героїня. І найбільш жіночний елемент, що так пасував до силуету Марти, — жовтенький ридикюль, на вигляд такий же старий, як і вона сама.

Помітивши очікувальний погляд Бруно, Марта почала цідити крізь зуби:

— ОООО, гер... — присунувши окуляри ближче до очей, фрау намагалася сфокусувати погляд, — гер Бруно, я приїхала сьогодні, на рейсовому автобусі, до вас, і, до речі, саме до вас, не-не-не, — дрижачим голосом, майже обірвано, — не через ката, і точно вже не через кулінарний журнал, покаюсь вам, я взагалі не люблю готувати, завжди вважала, що це зайве, думка, нав'язана жінками чоловікам, що ми всі просто в захваті від кулінарії. Чесно, майже кожна третя просто терпіти цього не може, і не тільки сам процес. Отож, гер Бруно, шукайте собі дружину дуже уважно...

3

Не витримавши ковзання фрау Марти по всіх пунктах її чудесної подорожі в автобусі й настанов щодо пошуків майбутньої дружини, він все ж таки скерував розмову до справи, яка, за словами самої ж фрау Марти, і привела її через усе місто до відділку.

Слідчий зник, що літні тітоньки, які так любили навідуватися сюди з будь-якої причини, зазвичай приходили поговорити. Він знав, що всі вони доволі самотні й був не проти розвіяти їхню тугу, тож усі вони зазвичай потрапляли до нього.

4

— Я хочу сповідатися перед вами, гер Бруно. Я далеко не така вже й чиста, по совісті, жінка. Я вбивця, і це не безглузда маячня старої, що занастила власне життя, ні-і-і-і, я справді вбивця, повірте мені.

Це почалося, напевно, коли мені було років двадцять п'ять, тоді ще були модні кіносеріали про полісменів і злочинців. Лиходіїв там завжди карали, але спершу були тривалі розслідування, це так захопило мене тоді. Я була доволі простою дівчиною, вітер у голові, а в кого його не було в такому віці? Однак, як на свої роки, я вже встигла спізнати життя: була два рази розлучена, уявіть собі, встигла навіть народити, щоправда, через власне безглуздя віддала дитину на виховання в монастир. Я думала тоді, що так буде краще, хай би вона зро-

стала в теплі та спокої. До того ж, у двадцять, коли я стала матір'ю, мені було не до дитини. Все життя я провела в мандрах країною. Що поробиш — я з дитинства почувалася бунтівною пройдисвіткою. Я народилася в маленькому містечку Бамберг, тому була змушена терпіти глузування. Марта Курц фон Бамберг — так мене називали. Діти, гер Бруно, бувають жорстокими. Я ще й досі чую ці глузливі дитячі голоси, що лунають мені назустріч. У двадцять п'ять, знову залишившись самотньою, я вирішила знайти свою любу дитину і провела в пошуках чимало років. Коли мені виповнилося сорок, я влаштувалася покоївкою до однієї молоденької дівчини, Хельги. Уявіть собі, хоч у це важко повірити, Хельга й була моєю дочкою. Така іронія долі. Відчайдушна мати, яка спокутує гріхи безглуздої юності. Хельга не знала, хто я — вона гадала, що я просто добра жінка, яка піклується про неї. Аж тепер, як мені здавалося, я віднайшла сенс свого існування. Єдиною моєю метою стало щастя Хельги.

Полісмен не міг оговтатися від такого повороту подій, надто вже це було не схоже на звичайні візити тітоньок, і чомусь фрау Марта не здавалася йому жахливою, навпаки, вона викликала співчуття.

— Фрау Марто, ви хочете сказати що ви, така мила жінка, могли вчинити якесь неподобство? Давайте змінимо обстановку, — Бруно подав руку Марті, і разом вони пройшли в кімнату для допитів. Кожен крок цієї доволі граційної старої був наповнений п'яним ароматом акації (дивовижний шлейф пахоців).

— Фрау Марто, у вас просто неймовірні парфуми. Це лаванда ?

— Боже борони! — скривилася дама у бік слідчого. — Це «П'єр Марінаді», «Цвітіння акацій», — Марта ніколи не любила ці парфуми, для неї вони були занадто солодкими, але, попри відразу, лаванда, на її думку, була куди гіршим вибором.

— Якщо ви скінчили сипати компліментами, я продовжу свою розповідь. Ви, очевидно, гадаєте, що ваша люб'язність якимось чином виправдовує необережність народитися чоловіком.

Взявши до рук склянку, вона зробила ковток.

5

— Хельга — вона така ж норавлива, як і я у свої буремні часи. Єдиним її ганджем був смак на чоловіків, моя крихітка геть не вмiла їх обирати. Якось вона надумала жити разом з художником на ім'я Серж. Який він був огидний! Він геть не цінував її, поведився, наче пихатий гусак, а його зовнішність... Якась роздута лялька у формі чоловіка. Одного разу вони вкотре посварилися, і Хельга вигнала Сержа. У мене тоді був вихідний, і я мала змогу дозволити собі пройтися містом. Один неправильний поворот за ріг — і я штрикнула Сержа спицею для в'язання. Ой, я тоді так захопилася в'язанням, пам'ятаю, я накупила купу різної пряжі, у мене виходили просто чудові светри. Ніколи б не подумала, що стану прихильницею такої буденної справи! Так от, штрикнула я його під ліве ребро, і тут він почав задихатися й стікати кров'ю, калюжа була величезна. Довго думати, куди його подіти, не довелося — в нашому місті лише одна ріка. Другим був адвокат Ендрю, американець. Які вони, ці американці, товстелезні, у-у-у-у, ніколи не любила їх, у їх брата доволі поганий смак на взуття і взагалі на одяг. Ні, вони з Хельгою добре порозумілися, однак мені він не подобався, він дозволяв собі забагато. Його я здихалася дуже просто. Якось дощового вівторка я попросила його допомогти мені з прибиранням у мансарді. Бідолаха не втримався на сходах, лікарі йому нічим не могли зарадити. Це тривало ще дуже довго, чоловік за чоловіком, я їх всіх прибирала від моєї дорогоцінної Хельги. Вони всі були не гідні її. Потім з'явився Ерік. Він був головоючим у громадському комітеті. Ерік гарний чоловік, він любить і Хельгу, і їх дочку Діту. В мене просто чудова онука, вона стала дизайнером, мені завжди подобаються її цікаві ідеї. Поки Ерік був на роботі, Діта на навчаннях, ми з Хельгою поралися вдома. Все

було б чудово, якби не занадто цікава сусідка, фрау Зільбер. Ця стара вішалка кожного дня пхала свій довгий ніс у чужі справи. Вона все намагалася вивідати найбрудніші подробиці, а потім тішилася, розносячи плітки по сусідах. Одного дня Зільбер, як завжди, навідалася до нас на горнятко чаю, але для неї воно стало останнім — на жаль, ця шкапа бачила, як я виносила один з трупів.

Я хотіла її вбити пательнею, це так незвично і по-новому, але ця стара дурепа померла від нападу, мені навіть не довелось бруднити об неї руки. Останніми для мене були фахівці з міського водоканалу, що приходили перевіряти проблеми з водопостачанням. Водогін у будинку з'єднаний з водоймищем, що є притокою центральної міської ріки. Останніх жертв я викидала саме туди. З часом вода почала псуватися й надходила у будинок майже отруйною. Ці два пришелепуватих бовдури були переконані, що проблема в трубах, і допоки вони так вважали, все було чудово. У середу до них дійшло, що вся справа у водоймищі. Якщо б вони туди пішли, то наткнулись би щонайменше на сім трупів, а мене, як ви розумієте, це не влаштовувало. Ввечері, коли один з них ішов вулицею повз наш будинок, я його вбила одним точним ударом праски по голові. Мінус один, другого дістати було важче, він був вічним параноїком, довелося підлити йому м'якого засобу у чашку чаю.

Закінчивши свою розповідь, Марта подивилася на слідчого. У того був збентежений вигляд.

— Ну-ну, не треба боятися, мій любий хлопчику.

Бруно дивився уважно на фрау Марту. Така мила тітонька, така щира і тепла посмішка. Він не міг повірити в цю нісенітницю, він був готовий поручитися, що все це безглуздий жарт старої самотньої жінки. Марта зробила ще кілька ковтків, зазирнула в очі слідчому, той уважно розгледів два різних за кольором ока. Ліве зелене а праве каре. Він роздивився їх... Простягнув хустинку... Хвилин за п'ять фрау Марта залишила слідчий відділок.

ТЕАТР «ЗЕЛЕНА СКРИНЯ»

1

Ринкова площа рясно всіяна строкатими наметами. Триває третій день карнавалу. Маски, а не люди, сновигають у потаємних закутках міста; карамельні яблука вилискують під щедрим сонячним промінням. Сміх, крики, вереск, шепіт зливаються в гамір і осідають до самої багнюки, що вичавлюється з-під ніг невпізнаних масок.

Гість іде широкою площею ринку, крізь величезну юрбу. Всі намагаються проштовхнутися до наметів з ласощами, блазнями, силачами, гімнастками й виродками.

А десь поверх натовпу жваво й радісно вигукує блазень:

— *Заходьте в намет Матильди Гонт, побачте неймовірну жінку з бородою, сер, проходите, ви не пожалкуєте, вона дійсно вражає!*

Наш гість швидко оглядає барвисто вбраного юнака, що ніжно й легко вхопив його за руку і майже силоміць затягує в намет. Мовчазний і лютий погляд з-під білої маски у відповідь — і широка посмішка вмить сходить з обличчя карнавального блазня.

Людина в білій масці одним рухом позбувається нав'язливого циркача й холодним низьким голосом питає:

— *Театр «Зелена Скриня»?*

Блазень розгубився, бо не зовсім зрозумів питання незнайомця. Колючий холодок пробіг по його тілу. Гість у білій масці наводив на нього жах, і юнак уже тричі пожалкував, що обрав саме його для свого дебютного заклик на виставу.

Гість нетерпляче і зверхньо запитав знову:

— *Театр «Зелена Скриня»?*

Ошелешений блазень не зміг видавити з себе ані слова, лише тонка біла рука, тремтячи, показала шлях до театру.

2

Перед входом до театру стояв намет Деї. Ця сліпа дівчина запевняла, що вміє пророкувати майбутнє. Жоден з відвідувачів вистави не міг уникнути її каламутних очей. Урсус давно домовився з власником «Зеленої Скрині» про вигідне положення намету. Театр потребував особливої «родзинки», якою став Гуінплен. Урсус переконав власника, що це доволі вигідна справа: молодик виступатиме на його сцені й привертатиме до закладу увагу відвідувачів, а юна Дея зможе покрити витрати на харчі. Урсус сплачував власникові театру лише один відсоток від денного заробітку ворожки, отож такий заробіток, і справді, був дуже вигідний для них трьох. І все-таки, попри пишність карнавалів, вони жили доволі скрутно, тому кожен гріш був на пильному рахунку Урсуса. Гуінплен став легендарним виродком карнавалів. Одного разу завдяки йому було влаштовано ціле свято. Юнак мав неймовірний талант, це знали всі, але не тільки це привертало до нього увагу. Пліткарі, приховані порожнистими масками, переповідали, що юнак має посічену посмішку, навіки закарбовану на його обличчі. Це настільки збуджувало цікавість і увагу містян і гостей, що вони цілими зграями бігли на вистави Гуінплена.

Над наметом майорів моторошний напис, що звучав як грізна пересторога: «Янголи не ризикують». Значення того напису майже ніхто не розумів, та й навряд чи замислювався над ним. Урсус вважав, що таке гасло заощадить їх витрати на блазнів і поверне неординарністю побільше відвідувачів. Сама ж Дея запевняла, що напис був не випадковим, просто його треба читати серцем, а не очима.

3

Гість у білій масці проминув чимало непотрібних йому наметів. Як виявилось, Театр знаходився в дальньому кінці площі. Білу маску здивувало, що це був єдиний намет без блазня — лише безглуздий напис кидався у вічі як оскаженілий: яскраво-жовті літери, наче шматки лимонної шкуринки, скривилися на дошці. Людина в масці розсунула завісу з брязкалець (у вухах на мить ніби зашуміло море).

— *Добрий вечір пане, сідайте, я розповім вам ваше майбутнє,* — ледь чутним голо-
сом мовила Дея, вказуючи рукою на стілець. Вона лебединими кроками обійшла навколо
гостя. — *Не змушуйте мене чекати, сідайте.*

Збентежений натиском дівчини, Гість сів і простягнув руку. Ворожка почала пронизливо
реготати, а потім промовила крізь здушенням від сміху голосом:

— *Ви гадаєте, якщо протягнете сліпій руку, то вона, мов злодюжка, накинеться на неї?
Не глузуйте з мене, приберіть. Я бачу, ви приїхали до нас здалеку, у вас є дружина і колись
був син, але ви його втратили. Це я вам для того кажу, щоб ви повірили, що я не якась там
набундючена шарлатанка. Ви прийшли сюди на виставу.*

— *Всі приходять сюди на виставу,* — іронічно перебив її Гість.

— *Та-а-ак,* — в тон йому протягнула Дея, — *ви прийшли на виставу до Гуінплена, але не зна-
єте, чого чекати. Ви проїхали півкраїни заради цього моменту, але й досі перепитуєте себе:
нащо? як? куди? для чого?* — заочуючи очі, багато років укриті туманом, договорила ворожка.

Очі кольору шторму дивились уважно на дівчину — в них не було ні страху, ні сумніву...

— *Я приїхав, бо знаю, що це переверне моє життя. Я не хочу знати, що на мене чекає. Ви
ж з ним разом живете, я знаю, бо розпитав достатньо, перш ніж навідатися сюди. Скажи,
вам це подобається — жити серед такого галасу?*

Дея посунулася з стільця, встала, зробила три кроки назустріч білій масці, нахилилася і з презирством ткнула пальцями на свої очі:

— *Ви гадаєте, мені важливо, в хижі я живу чи в замку? Ми живемо так, бо іншого вибору немає, але в цьому є й користь, адже ви зараз сидите тут і слухаєте, що я вам кажу.*

Тепер Гість здивувався, але не хоробрості дівчини, а своєму безглуздому питанню. Однак зупинятися не було сенсу.

— *А він, він чому живе тут?*

— *Якби він міг втекти від усього на світі, він би так і зробив, — засмучено, зі сльозами в голосі, вимовила ворожка. — У нього навіть думок про вибір немає. Вам ніколи не збагнути, чому це так, ви судите не так, як слід. Знайте одне: ми не бідні люди, ми щасливі, але наше щастя не збагнути нікому в цілому світі.*

Дея вказала тоненьким пальцем на вхід до театру:

— *Вистава зараз почнеться, не зволікайте.*

4

Завивання терменвоксу моторошно заповнювало невеличку, але вщент набиту залу так, що кожен відвідувач відчував легке тремтіння в ногах, а серце починало завмирати. Сцена гола, як випалене поле; весь простір залитий світлом яскравого прожектора. Всі чекали на Гуінплена, одна мить — і з'являється тінь.

— *Сміюсь над ким? Над вами. Над собою. Над усіма.* — Голос Гуінплена, неначе шепіт багаття, розсіявся серед натовпу. Тиша запала в залі. Всі чекали появи актора. Дехто з відвідувачів дивився виставу вп'яте, якась тітонька на гальорці — всьоме.

— *Щось насувається. Що? Хто?* — голос ненадовго замовкає, тиша стає дзвінкою від чекання.

Гуінпен каже:

— *Людина, що сміється, — і виходить на середину сцени, обмотаний червоною стрічкою. Його обличчя закриває щільна пов'язка.*

— *Я піднявся сюди з низів. Дивитись вам в очі, що горять яскравіше вогнів інквізиції. Щораз запевняють мене, що я роблю це марно... Але я все одно підіймаюся з низів.*

Червона стрічка трохи ослаблюється, і тепер юнак може пересуватися по сцені.

5

Емілі вже вдруге приходить на виставу. Вона просто в захваті від неї, а цей виродок завпав у серце маленькій дурепа. Покохати потвору — це так романтично, здається їй, немов вона — героїня роману виклику.

Гуінпен — єдиний, хто засів у її білявій голівці. Темні очі, цей важкий погляд, наповнений справжньою звияжною боротьбою, а не роздутими вигадками солдафонів, що залилися до неї, — ось що вона покохала найбільше і чого найбільше прагнула. Єдине, що викликало в неї відразу, — це його пошрамована посмішка. Така порцелянова шкіра була по-звірячому зіпсована! Але Емілі вважала, що для кохання нема перешкод, кожен день вона уявляла, як Гуінпен обіймає її своїми тонкими, довгими, граційними руками, як його витончені пальці торкаються її обличчя й ніжно занурюються у біле волосся, як вони зливаються у пристрасному поцілунку.

Але це лише мрії й дурні фантазії, про які вона ніколи не зможе нікому розповісти. Її матінка приготувала для неї вдалу партію з пихатим небожем поміщика Дерідо. Єдине, що залишалось дівчині, — це приходити на вистави коханого, допоки серце її не охолоне.

Гуінпен любив і ненавидів театр, він вважав себе хитрим пророком, якого розуміють лише одиниці. Це було добре, бо лише так він міг жити серед людей з порожніми очима.

Швидкий рух руки — і маска спадає з його обличчя й летить спочатку вгору, до стелі, до небесної бавовни хмар, а потім легким метеликом пурхає донизу, на кам'яну пустелю підлоги. Обличчя Гуінплена ховається у світлі прожектора, вся зала сидить у напруженому чеканні, й тут він показує себе, людину з вічною посмішкою, такою огидною для більшості, що вони тішать свою збочену уяву, приходячи на вистави.

— *Я сміюся з вас, ви такі низькі й далекі від мене. Я сміюся з себе, —* неголосно каже актор. — *Сонце — це справедливість, а Місяць, натомість, — викривальник. От і ви всі зібралися тут, щоб сховатися від місячних променів під штучний промінь посмішки.*

Червона стрічка геть ослабла, і юнак падає, майже як мертвий, без жодного руху. Гість у білій масці злякався, скочив зі стільця і збирався гукнути, щоб юнакові допомогли, але важка рука Емілі схопила його рукав. Дівчина прошепотіла:

— *Не бійтесь, він заговорить, він заговорить до вас, от побачите, сідайте.*

І гість сів, але страх не хотів покидати його.

Зі стелі починає сипатися блискучий пил, що рясно мерехтить над актором.

— *Як надлишок олії гасить вогонь, так надлишок відчуттів гасить думку, —* кричить надтріснутим від напруги голосом Гуінпен, і бура завіса спадає зі стелі.

Люди з оплесками покидають залу. Крики, сміх, суперечки затихають разом із ними.

Гуінпен устає, обтрушується, нашвидкуруч перевдягається, забігає до Деї, рвучко обіймає дівчину, і та відчуває на своїх щоках його холодні сльози.

— *Ти засмучений?* — Тихо запитує вона.

— *Ні. Я щасливий, я бачив мерехтіння з неба, я зміг побачити небо крізь стелю. Я побачив зірки, які не зрівняються з тобою красою.*

Дея легко посміхнулася, ніжно торкаючись обличчя Гуінплена, витерла його сльози, доторкнулася до губ, а потім швидко взяла його під руку й потягла за собою.

— *Куди ти мене тягнеш, схаменись!* — каже він вдавано обурено, але сяючи посмішкою.

Дея зупиняється посеред сцени і, знову торкаючись його губ, каже:

— *Покажи мені це чудове мерехтіння, мій пророк, і я піду за тобою, ти тільки веди.*

Гість викинув білу маску з думкою, що більше ніколи не вдягне жодну з таких.

ЗАГУБЛЕНЕ СЕРЦЕ

Старе місто помирало, чума впіймало його. Люди стали безсердечними. Кожен думає тільки про себе.

Не так давно, після епідемії, в місті з'явилася дівчинка з плетеним кошиком.

— Я продаю серця кожному, хто згубив своє.

Всі обходили її стороною, бо що за безглуздя продавати серця?

Ерік був тоді юнаком. Він покохав, але хвороба вбила його раніше, ніж пристрасть. Проте всі в місті знали, що душа хлопчини продовжує блукати старовинними вуличками. Містом ширилися чутки, десь хтось ніби сказав:

— Я бачив Еріка вчора на Елен-стріт!

— Ні, цього не може бути! Він помер, і вже давно.

Газети довго говорили про ті випадки. Але з часом усе забулося. Місто помирало. Люди йшли з життя. А та дівчинка все продавала серця.

Одного дня, як завжди, на вулиці залунав голос дівчиська:

— Купіть серця, купіть собі одне!

І побачила вона примару, яка промовила до неї:

— Врятуй мене, продай мені серце.

Дівчинка злякано глянула на ту примару й мовила:

— Не продам, але я знаю майстра, який тобі допоможе. Тільки він живе далеко, у кварталі, що чума викосила.

І привид зник.

То був Ерік. Дійшовши до чумного району, він довго шукав майстра, про якого говорила дівчинка. А коли знайшов, почав благати його про допомогу.

Майстер виявився стариганом з висхлими руками і майже сліпими очима. Зазвичай містяни неохоче наближалися до його будинку, адже старий був трунарем.

Ерік благав його так довго, що мало самого не загнав у труну. І нарешті старий вирішив бодай спробувати допомогти. Майстер вийняв серце Еріка. Три дні він намагався зарадити лихові, проте хлопчина несподівано зник.

Через рік після великої чуми містяни розповідали моторошну історію про дівчинку, що продавала серця, і блілого хлопчину, який носив їй кошик.

ДРАМАТУРГІЯ

Юрій Ленц

Про себе:

Ніколи не буваю задоволений отриманим результатом. Саме це, на мою думку, є механізмом самовдосконалення й правильної мотивації. Вбачаю основну функцію людини у саморозвитку та самореалізації.

Прагну розвивати українську літературу в руслі європейської культури. Вважаю, що письменник не повинен розповідати про власне життя та побудову кар'єри. Автор мусить

приваблювати своїми творами, нестандартними думками та зовнішністю. Лише такий комплекс дасть можливість говорити про новий тип сучасного письменника.

Студент VI курсу філологічного факультету (літературна творчість).

Творче кредо:

Ваше горе може шліфувати чиєсь щастя.

ДІТЯМ НЕ МОЖНА ДОРΟΣЛИМ (Драма-абсурд на III дії)

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Місс Лайон — мати Єви.

Містер Реббіт — батько Єви.

Єва — та, чії батьки Місс Лайон та Містер Реббіт.

Місс Штиль — мати Адама.

Містер Шторм — батько Адама.

Адам — той, чії батьки Місс Штиль та Містер Шторм.

ДІЯ ПЕРША

Ранок. Кухня. Місс Лайон готує сніданок,
Містер Реббіт, попиваючи каву, намагається допомогти дружині.

Місс Лайон. Любий, я безмежно хвилююсь за нашу доньку. А що як вона ще не готова до цього? Це ж абсолютно новий етап у її житті! Згадай себе в її віці. Хіба ти був готовий до таких змін? Поклади, будь ласка, сковорідку під олію, яку ти зараз виливатимеш.

Містер Реббіт. Люба, ти даремно нервуєш. Просто усвідом, що настав той час, коли діти мають стати щасливими. Або нещасливими. Просто стати. Батьки Адама дали згоду, чого нам хвилюватися? В Єві я впевнений. За гроші не хвилююся.

Місс Лайон. Зайчику, згадай нас обох на початку нового життя. Хіба не було сліз? Хіба не було образ? Хіба не було сімейних скандалів? В мене не так багато дітей, щоб закидати ними прірву поколінневих конфліктів. Господи, навіщо ти поклав оливки в салат? Сьогодні ж неділя!

Містер Реббіт. Вибач, я щонеділі забуваю, що саме в цей день хрестили твою прапрабабусю. А щодо початку нового життя... Хто взагалі сказав, що в життя є початок? Смерть і народження — це лише відправні Пункти. Пункт А і Пункт Б. І не завжди наше існування завершується в Пункті Б.

Місс Лайон. Чому першою ти назвав смерть, а лише потім народження?

Містер Реббіт. Чиєсь народження — це завжди чиясь смерть. Яка різниця, що називати першим серед гармонії?

Місс Лайон. Гармонія... Я хочу так назвати нашу майбутню дитину, якої в нас не буде.

Містер Реббіт. Це чудове ім'я, любя. А тепер залий мені, будь ласка, кавою окріп.

Місс Лайон. Наш сімейний лікар дуже хвилюється за роботу твого серця. Тобі не можна пити багато кави.

Містер Реббіт. Так приємно, що ти турбуєшся. Мені подобається ось так просто, без жодних алогізмів, спілкуватися з тобою щоранку. Кому ти так щедро мастиш хлібом масло?

Місс Лайон. Хочу віднести це Єві. Якщо знайду її. Якщо захочу шукати. Якщо її, а не його.

Містер Реббіт. А я тоді піду спізнюватись на роботу. До вечора, любя!

Місс Лайон. До вечора, любий! Не забудь взяти з собою літровий термос із кавою!

ДІЯ ДРУГА

Ранок. Сад. Місс Штиль та Містер Шторм висаджують квіти.

Містер Шторм. Штилю, ти можеш швидше працювати лопатою?

Місс Штиль. Це вона працює мною, а не я нею.

Містер Шторм. Лопато, можеш швидше працювати Штилею?

Місс Штиль. Вона погодилась, але, чесно кажучи, в мене дуже болять руки. Неначе всі ці невисаджені квіти пробиваються своїми шипами мені крізь шкіру.

Містер Шторм. Тільки не витрачай багато крові задарма. В нас саджанців білих троянд більше, ніж червоних.

Місс Штиль. Тобі в голові лише квіти. Вчора, коли ти ліг поруч, я відчула аромат зів'ялих півоній, який ішов з твоїх вух.

Містер Шторм. Може досить вже? В нас із тією півонією нічого не було! Так, миттєва захопленість.

Місс Штиль. Байдуже. Мені байдуже. Півонії байдуже. Тобі байдуже. Адаму байдуже. Байдужу байдуже.

Містер Шторм. До речі...Адам...Ти все підготувала до церемонії? Не хочеться червоніти перед сусідами, а тим паче перед батьками Єви.

Місс Штиль. Так. Все готове, але Адама з самого ранку немає. Він вигуляв свого пітона в саду, мовчки відніс його додому і кудись пішов. Я й не зачіпала. Дорослий все ж таки. Тепер самостійність в пріоритеті.

Містер Шторм. Штилю, тобі важко, я розумію. Але головне знайти відраду. В тебе ж багато хобі? Додамо ще одне. Подай сюди гортензію, я хочу посадити її на знак нового життя.

Місс Штиль. Тримай. Як згадаю ту страшну ніч, коли ми викопували її з могили твоїх батьків, так і постає перед очима наше світле сімейне майбутнє.

Містер Шторм. На сьогодні досить. Ми добре попрацювали. Завтра лише потрібно буде обробити квіти хімікатами, і навесні тут буде справжній рай. І Адамовому пітону сподобається.

Місс Штиль. Шторме, тільки не забудь заїхати до Авеля в його страхову компанію. Твій брат сказав, що хоче запропонувати тобі якусь вигідну угоду.

ДІЯ ТРЕТЯ

Єва і Адам сидять біля озера та годують качок

Єва. Дивись, як селезень смішно вхопив кусень хліба!

Адам. Так, справді, хліб дуже смішно вліз до нього в дзьоб.

Єва. Як ти думаєш, чому наші батьки так хвилюються за нас? Все говорять про якийсь новий етап...

Адам. Не знаю. Напевно, так закладено з самого початку в людській свідомості. Що хтось за когось повинен нести відповідальність.

Єва. Це як в «Маленькому принці»?

Адам. Так, як у ньому.

Єва. І все ж... Так хочеться волі. Обмеженої волі, як найкращого її прояву.

Адам. Приємно усвідомлювати, що ти перестала мислити категоріями абсолюту. Вже за два дні нам це стане в нагоді.

Єва. Два дні... Звучить, неначе вирок.

Адам. Ні, Єво, вирок не звучить. Вирок здійснюється.

Єва. Я вчора слухала Вівальді. Так ось він для мене і звучить, і здійснюється. Тоді виходить, що його мелодії — це вирок?

Адам. Звичайно. Вирок примітиву та твоїй уяві.

Єва. В нас закінчився хліб. Як тепер сидіти біля качок, якщо ми не виконуємо функцію годувальників?

Адам. В нас ще є яблуко. Я встиг його підібрати сьогодні зранку в саду.

Єва. Ти що?! Качки не з'їдять його. Воно важке й одразу впаде на дно.

Адам. Не на дно. На ґрунт.

Єва. Залиш його краще нам!

Адам мовчки кидає яблуко в озеро. Качки розлітаються.
Позаду них, з-поміж дерев, виходить Місс Лайон з кошиком.

Місс Лайон. Ось Ви де! А я тебе шукала. Чи його. Байдуже. Принесла Вам трохи їжі, щоб не були тут голодними. Мовчите? Напевно, хвилюєтесь? Не хвилюйтесь. Все буде добре. Я Вам обіцяю. За ці два дні ми ще з Вами встигнемо зняти кайдани страху. Хоча й страх — це нормально. Я теж колись мала йти в перший клас і теж, як Ви, боялась...

ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА

Валентина Сотникова

Про себе:

Дівчина з блакитними очима, яка захоплено дивиться на світ. Не мислю свого життя без літератури, тому можу годинами говорити про книжки. Люблю ходити в музеї, картинні галереї, адже краса мистецтва є вищою за буденність. Знаходжу натхнення у своїх друзях та коханні. Вірю, що лише любов може змінити цей світ на краще.

Навчаюсь на VI курсі за спеціальністю «Літературна творчість».

Творче кредо:

Немає нічого неможливого для спраглого серця.

ДОВГИЙ ШЛЯХ ПОВЕРНЕННЯ

(Про книгу Володимира Єрмоленка «Ловець океану»)

Пінна хвиля несе
З океану думок
Лише декілька слів,
Що утворять потік.
Чайки з неба летять
Стрімголов, навмання,
Відчуваючи світ.
Дням загублено лік.
Пінна хвиля гуде,
Голосніше луна.
Узбережжя твоє,
Але поруч — не я.

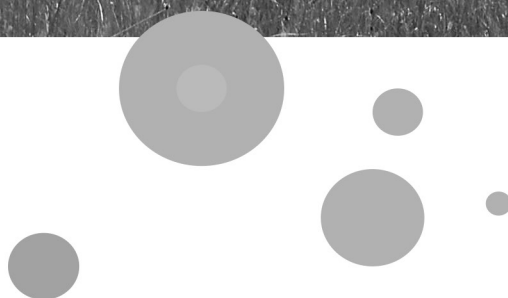
«Одіссеї Пенелопі»

Що б сталося із Одиссеєм, якби Пенелопа не зустріла його на узбережжі? Під таким кутом на історію античного героя подивився сучасний український автор Володимир Єрмоленко. У дебютному романі «Ловець океану» письменник спробував показати нам зовсім іншого Одиссея: чоловіка, який втратив кохання свого життя, людину, позбавлену сенсу існування. Маску відважного воїна скинуто, залишилися самі лише роздуми про те, якою є ціна дев'ятнадцяти років поневірянь.

Одіссеї у романі має риси християнізованої людини, адже він прагне спокутувати свої гріхи. Для цього йому необхідно здолати зворотній шлях до місця свого тріумфу, Трої. Чи не вперше перед читачами зринає розчарований воїн, одинак, який вперше має визначити свою долю, не спираючись на волю богів. Жителі Олімпу час від часу з'являються в тексті, але вони вже нічого не вирішують: уся відповідальність на плечах головного героя, який шукає не тільки Пенелопу, а й самого себе.

«Одіссея» Гомера прославляє безмежну відданість народів, дружин, окремих особистостей. Натомість «Ловець океану» — це спроба бути ближчими до реальності, прийняти людські слабкості і дати змогу героям змінитися. Відкритий фінал роману дарує читачеві присмак смутку, подекуди — навіть розпач, але така плата Одиссея за всі жахи війни, за злочини та зради. А читач, який здолав цей шлях спокути разом із античним героєм, приймає самотність Одиссея як прояв справедливості. Та попри все, Володимир Єрмоленко залишає нам надію на відродження кохання, заради якого герої долають усі перешкоди. Адже чи є більша цінність, ніж любов?

НАШІ ГОСТІ

Володимир Патола

Про себе:

Майор Володимир Патола. Державна прикордонна служба України. Військовий кореспондент.

Народився 1988 року в добрій сім'ї вчителів у с. Колиндяни на Тернопільщині. Освіта: Економіко-правовий технікум Міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП); III–IV курси в МАУП (до бакалавра); Національна академія Держприкордонслужби ім. Богдана Хмельницького

(до спеціаліста). 2009 р. отримав звання лейтенанта. У період навчання — військова кафедра при Національній академії оборони України. Працював юристом у ТОВ «Екоземюрсервіс», кореспондентом газети МАУП «Український лідер» та ін.

2009–2014 — офіцер ОКПП «Київ» ДПСУ (Бориспіль); 2014–2015 — АТО; з травня 2015 — газета «Прикордонник України».

2016 року видавництвом «Смолоскип» надруковано збірку віршів «Грань».

Творче кредо:

Чого не пережив, того не передати. Життєві погляди — зухвалий параноїдальний оптимізм: готовий до чого завгодно, але вірю виключно в краще. Ставлення до релігії — вірю. На війні атеїстів не буває, вони там швидко закінчуються. Долі не треба боятися, але без потреби з нею не жартують. Ставлення до обов'язку: Україна понад усе, доки є хоч одна справжня українка. Вірю в доброту і справедливість незнайомих людей, якщо вони стріляють повільніше від мене. Люблю роботу на природі. Ціную справжню дружбу.

Наряд зустрічає весну на кордоні,
І наша вівчарка сьогодні спішить.
На варті держави синочки і доні,
Гарячі, як сонце, швидкі — наче мить.

Невидима засідка чує і бачить:
За них Україна, і з ними удача.
Під небом безхмарним чи в пеклі кривавих полів.
Вони — прикордонники. Пам'ять героїв,

Плече побратима та батьківська зброя —
Гарантія миру і щастя на рідній землі.
Розумні, терплячі, треновані, пильні,
Палкі, обережні і вірні собі.
Веселі і чуйні, дотепні і сильні,
Нестримні, рішучі, страшні в боротьбі.

Ти бачиш усіх, а тебе не побачать.
З тобою твоя Україна й удача.
Під небом безхмарним і в пеклі кривавих полів.
Бо ти — прикордонник, бо пам'ять героїв,
Плече побратима, твій розум і зброя —
Гарантія миру і щастя на рідній землі.

10.03.17

Багряніли криваві заграви
На окропленій кров'ю землі,
Де герої прикрили державу
Серед пекла донецьких полів.

Наступав ненажерливий ворог,
Перегріті в роботі стволи.
Піднімалися друзі нагору,
Де нічого уже не болить.

А скажений метал завивав у повітрі,
І тротил лютував у бійницях нехитрих,
Розриваючи в шмаття останні цілі укриття.
Кулемет застрочив, як ніде і ніколи,
Засіваючи трупами зоране поле,
Зупиняючи смерть благородним безцінним життям.

Тільки право на слово, одверто і дзвінко,
На останній дзвінок до коханої жінки,
На останню гранату — гарантію волі бійця.
Право землю свою захистити собою,
Убивати катів по команді «До бою!»
З Україною в такт надриваються вірні серця.

Багряніли криваві заграви
На окропленій кров'ю землі,
Де герої прикрили державу
Серед пекла донецьких полів.

21.08.16

ЛІКАРЮ АННІ
ТА УКРАЇНСЬКИМ ВОЛОНТЕРАМ

Непродуманий крок, несподівана зустріч, незважений вчинок —
Так складалось не раз. Так буває у цьому житті.
Восьмий місяць війни і для спокою сильні причини.
До емоцій нам байдуже, всі ми давно вже не ті.

Років десять тому я б, мабуть, закохався по вуха.
Років п'ять у минуле — сказав би: «до біса це все».
А сьогодні — дивуюсь характеру, силі і духу,
Що безстрашних дівчат до переднього краю несе.

Їм стареньку з косою доводилось бачити часто,
Проганяючи геть, щоб уникнути сліз і провин.
Ми до неї звикали і знали, що часу не вкрасти,
Тільки ти до наступної зустрічі все ж доживи.

Непродуманий крок і така несподівана зустріч,
І безсонної ночі сьогодні насправді не жаль.
Різні долі у нас, непрямі і гарячі маршрути.
І поки що стара не відкинула каптур-вуаль.

І відрядження ці, зрозуміло, для нас не останні,
І майбутня розмова, можливо, почнеться на «Ви».
Наша техніка чиста, а мудрість неправильно рання.
До наступної зустрічі, тільки, прошу, доживи.

Ти прийшла рятувати туди, де осколки і кулі.
Я готуюсь до вбивства, почистивши свій автомат.
Місяцям у дорозі не знищити духу і волі.
Одне одному ми на прощання бажали: «Без втрат».

Я поклав у розгрузку твій щирий безцінний дарунок,
Хоч раніше такі віддавав, переважно, бійцям —
Не замінить аптечка гранати. Натягнуті струни,
Та деталі, буває, рятують за крок до кінця.

Час зіграти мелодію, чітко і необережно.
За того, хто був кращим, сплатити свій борг бойовий.
Хай життя непросте, хай усі ми від чогось залежні —
Перемога за нами. До неї, прошу, доживи!

08.03.2015

ВИБІР

Історичний закон суворий:
Не формують за ніч державу.
Наш народ в боротьбі кривавій
Час народження відзначав.
І здавалося, ще не скоро
Буде зроблено нашу справу.
Жити гідно — священне право,
Та у щастя нема ключа.

Мертва точка. І вибір сильних.
І, пославши до всіх чортів
Легкий шлях по бруднім житті,
Новобранець відчув: це сталося.
Придивлялися з неба пильно
Чистим зором ясних зірок
Душі тих, хто зробив свій крок,
Чий характер міцніший сталі.

Нас тепер на одного більше
Серед мертвих, серед живих.
Тільки древній вітер притих,
Ледь торкнувшись краю поли.
Ненадійною буде тиша,
І нелегким політ прекрасний.
Ми бували бідними часом,
Та дешевими не були.

26.01.2016

КОНТАКТ

«Кохана, я живий», — скупі слова.
У неї піде кругом голова:
В новинах — про позицію твою.
Донька чекає і мужніє син,
А вірні побратими як один
Піднімуться в наступному бою.

Мовчать гармати — час для диверсанта.
Ідуть дощі на лінії вогню.
Спритніший — обійме свою рідню,
Бо долею заведені куранти.

Коли «вогонь запеклих не пече»
І є кому підставити плече,
Від правди відрізаючи брехню,

А черги стали звичними для вух,
Ривок на запах, і стрільба на слух —
Ідуть дощі на лінії вогню.

Беззвучний бій. Навіки і донині.
Короткий лютий зустрічний контакт.
Це сталося. Ти — перший. Інші — факт.
Амінь падлюкам. Слава — Україні!

1 4 . 0 8 . 1 6

Короткими чергами, швидко і точно,
Зухвало і весело бив автомат.
Беззлобно. По-доброму. В іграх порочних
Комусь недалеко поставили мат.
Твердою здавалась рука на кермі —
До втрати свідомості від перевтоми,
А десь канонір наводив по кормі
Та так — щоб напевне, де порох у трюмі.
Дарма, що кохана пішла по-англійськи,
Дарма, що по власному серцю з плеча —
Підніметься сонце скривавленим диском
Для ницих злочинців і чистих прочан.
А хочеться щирості, хочеться щастя,
І хочеться діток провести в життя.
Та тільки у пам'яті постріли часті.
Спідометр. І швидкість. Кінець відчуттям.
Ти сам обирав небезпечну дорогу,
А хочеться жити і сіяти хліб.
Усі ми складемо свій звіт перед Богом
За декілька років чи декілька діб.
А ланку слабку відрубав, як належить.
Хотілося вальсу? Не в цьому житті!
Гримить рок-н-рол, і твоя незалежність —
Ціна непомірна твоєї доброти.
Мелодія грає — фінал дискотеки,
Ще трішки — і звично приклад до плеча.
Живи, Україно! Стіл. Книжка Сенеки.
Шлях. Розум і воля — як вістря меча.

На совість навчалися, в кого могли,
Наставників мудрих ковтали слова,
Стояли за себе, близьких берегли,
Зубрили обов'язки, знали права.
Життя — це не рівне шосе без догани,

Вогонь ненаситної свіжої рани
Штовхає скаженим ривком крізь усі перепони.
Не пишуть підручники — що таке дружба!
Кохання — це щастя! (в безумства на службі).
Війна — це війна! А не термін якогось закону.

Старалися діяти, зважено, чітко,
Прожити красиво, не вийти за грань.
Криваві казки проривалися зрідка
Слабким відголоском забутих змагань.

А треба піднятися, з подивом, болем:
Тому що роботи — незоране поле,
І рвуться під сонцем серця, і покличе дорога.
Зухвало та з гумором гратися в казку,
Зібрати в кулак гіркоту від поразки —
Пройти понад рамки назустріч своїм перемогам.

Кохати на повну, творити дурниці,
Товариш у скруті — плечем до плеча
Стояти — на смерть, там, де ворог і криця,
Сміятись і вірити в те, що почав!

0 4 . 0 6 . 1 7

Не знайдеться подруги в білому світі,
Щоби я без неї не міг би прожити —
Та іноді серце танцює, неначе дитя.
Всміхається муза, заради якої
Не соромно буде піднятися до бою,
Підтримати небо, не жаль ризикнути життям.

В безмежних очах її щирість нехитра,
І золотом чистим волосся по вітру
На сонечку блисне — примусить забути про все.
Розумна, дотепна, струнка і прекрасна,
Між буднів похмурих промінчиком ясним —
Вона мимоволі натхнення і радість несе.

1 6 т р а в н я 2 0 1 7 р о к у

ПІДНІМУТЬСЯ ХЛОПЦІ ПЛІЧ-О-ПЛІЧ З ОКОПУ...

Тривожно на серці, мій друже, мій брате.
В небесному штабі віддали наказ.

І чують опалені смертю солдати,
Що доля покличе до бою ще раз.

Тривожно і легко, мій друже, мій брате, —
На карті дорожче за наше життя.
Тому що сьогодні — не час відступати!
І серце радіє, неначе дитя.

Піднімуться хлопці пліч-о-пліч з окопу,
І лава залізна не знатиме втрат.
Спокійно дримає старенька Європа,
І зовсім не спить український солдат.

Не спинять шеренгу осколки і кулі —
Історії кроком підемо вперед.
І наволоч люту розсудлива доля
Гранатами нашими з карти зітре.

За мир для синочка, за щастя для доні,
За честь і майбутнє, за землю свою
Герої, які полягли на кордоні,
Піднімуться з нами в одному строю.

Несхибним прицілом небесної кари,
Ясною надією вірних сердець,
Прикриють крильми від шаленого жару,
Штовхнуть в укриття — щоб не зрізав свинець.

Тривожно на серці, мій друже, мій брате.
В небесному штабі віддали наказ.
І чують опалені смертю солдати,
Що доля покличе до бою ще раз.

1 9 . 0 1 . 1 7

Тебе не раз вогнем хрестила доля,
Кидала в бій історія капризна.
Бурхливі дні загартували волю.
Тому що «совість — це і є Вітчизна»,

Тому що справжній, з честю наодинці,
А правда — так вона понад усе.
Цей оберіг найкращих українців
Нехай тобі удачу принесе!

Догоряє піднесений вечір
У глибокому світлому небі.
Вітерець оживе не до речі,
Щоб мені нагадати про тебе.
Це насправді було чи здалося?
Розчинився в тумані квартал:
Ніжний дотик до твого волосся
В серці збував і радість, і шал.
Пори року мінятися будуть,
Світять зорі мінливим світам.
Я ніколи тебе не забуду...
Я нікому тебе не віддам!

28.05.17

Руслан Марухин

Про себе:

Опера життя написана на чуже лібрето. Прожити її так, як бажаю саме я, — основне завдання. Я не дуже люблю людей, які щось колекціонують. За марками, листівками чи монетами вони сховалися від життя і його проблем. У мене нема захоплень і того, чим я міг би пишатися. Я люблю това-

риство цікавих людей, але боюся, що вони засудять мене.

Випускник історичного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Творче кредо:

У творчості для мене головне бути справжнім і не приховувати нічого. Кімнатні оповідки й романи — це копія. Тільки там, де вирують щирі пристрасті й емоції, може народитися щось справді прекрасне.

В ОДНОМУ КАФЕ

Я сидів у невеличкому кафе на розі одного з проспектів. Здається, воно так і називалося — «Перехрестя» чи «На розі», якимось так. Взагалі, оригінальністю не відзначалася ні назва, ні інтер'єр: кілька прямокутних столів, пласка коробка телевізора, підвішена до стелі, висока барна стійка з таким же високим брюнетистим барменом за нею. Завершували цю невибагливу картину блакитні штори, підв'язані знизу. Я, до речі, помітив, що в багатьох закладах громадського харчування надто вже полюбляють м'яти і бгати штори, вважаючи, певно, що це надає місцю певний шик «а-ля Версальський палац».

Погода видалася просто бридка. День чи два періщив холодний осінній дощ. До того ж стояв просто непроникний туман. Збираючись десь угорі, він плавно осідав спершу на пласкі дахи п'ятиповерхових «хрущовок», потім на гострі шпилі старіших будинків, а вже потім слався вулицями, чинячи різні перешкоди для перехожих і водіїв. А ще було страшенно холодно й сиро. Холод і сльота, незвичні для середини жовтня, легко проникали крізь дерев'яні вхідні двері. Але все-таки сидіти тут, смакуючи невеликими ковтками розливне пиво, було затишніше, ніж вештатися вулицями. Пиво, до речі, було холодним і неприємним, незгірш за погоду.

Я сидів за крайнім столиком, так, щоб нікого особливо не обтяжувати своєю присутністю, цмулив своє пиво і не звертав жодної уваги на те, що відбувалося довкола. Мені

не було діла ні до галасливої компанії, що жваво обговорювала останній футбольний матч, ні до двох дівчат, які тихо сьорбали каву праворуч від мене. Власне, це й були всі відвідувачі кафе. Час був явно непідходящий для відпочинку: середина робочого дня. Усіх їх я бачив, і бачив доволі добре, але всі вони були мені не цікаві. Я цілковито зосередився на своїх думках і на паршивому пиві, яке намагався знищити, перш ніж хтось із присутніх зверне на мене увагу. Я просто насолоджувався тим, що отримав невелику плату за нескладну, але при цьому вельми сумнівну обладку. У мене в кишені згинався білий поштовий конверт, і всі мої думки зосередилися на тому, як краще витратити його вміст.

Раптом мене покликав приємний жіночий голос, і то настільки голосно, що я мало не впустив келих на стіл від несподіванки:

— Антошо!

Озирнувшись і оглянувши приміщення, я помітив високу дівулю, що стояла біля входу. Напруживши свій далеко не орлиний зір, я спробував роздивитися її обличчя, поки вона швидкими кроками наближалася до мене. Однак впізнати її вдалося, тільки коли вона усім своїм зростом схилилася наді мною і поцілувала просто в маківку. Чорт забирай! Переді мною стояла моя колишня однокласниця Агата — колись найвродливіша і найжаданіша дівчина в нашій школі. Чорт! Чорт! Чорт! Що тільки вона забула тут? Я був не радий зустрічі, бо вже передчував настирливі розпитування про своє життя-буття, особисті стосунки і плани на майбутнє, а все це мене дратувало.

— Антошо! — повторила вона, але вже не так голосно. Ніколи не довіряв людям, які вживають зменшено-пестливі імена. Це або підступне стерво, або набиті дурепи з рано сформованим материнським інстинктом.

Я мовчав. Подолавши певне замішання, Агата присунула стілець до мого усамітненого столика і присіла. Виглядала вона, варто відзначити, непогано. Я нервував, проте ще не вимовив жодного слова.

— Вітаю! — видушив я з себе й зобразив не менш привітну, ніж у неї, посмішку.

— Ти не радий мене бачити?

Господи! Та звісно, не радий! Я не бачив тебе вже років із п'ять і витримав би ще п'ять років розлуки, поки не вмер би чи не спився!

— Звісно, радий.

— Ну, розкажи: як живеш, чим займаєшся?

Почалося! Одне з двох: або їй справді це цікаво, або їй просто хочеться почати розмову, котра потім перейде в площину шкільних спогадів, які гнітили мене не менше, ніж сама поява Агати. До того ж з її обличчя не сходила та дурна жіноча посмішка, яка може свідчити або про радість і намагання підлеститися, або про ненависть і зневагу.

І раптом мені сяйнула дивовижна думка. Спершу вона вразила мене своїм зухвальством й аморальністю, але потім, трохи все зваживши (на щастя, моє мовчання забезпечило мені час на роздуми), я вирішив: а що, коли задурити їй голову? Здивувати її розповідями про моє справжнє життя навряд чи вдасться. Відрахування з університету, проблеми з роботою, сумнівні заробітки, винаймлена квартира з вісімдесятирічною хазяйкою? Адже їй потрібен герой! Погляньте тільки, як вона сяє! В неї ж очі горять! Горять по-справжньому, як можуть горіти тільки в жінки, що в чомусь зацікавлена. Напевно, гадає, що шкільний відмінник Антон Крамаров вже досяг висот!

І тут на мене щось найшло. Я твердо вирішив збрехати. Зробивши великий ковток пива (з дещо перебільшеною театральністю, слід зауважити), я почав пороти справжню нісенітницю. Тримався я впевнено, говорив вагомо і без пауз. Навіть сам у якийсь момент повірив у власну вигадку.

— Знаєш, моє життя складається напрочуд вдало. Не хочу перебільшувати, ти не подумай, що я хвалюся!

— Ну розкажуй, розкажуй! — перебила вона, — ми з тобою років сто не бачилися! Ти так змінився. В школі, пам'ятаю, таким слабаком був. Усе ходив у якихось сорочках потертих, джинсах старих. А тепер ось, бачу, солідним чоловіком став!

Господи, яка дурепа! Та перед тобою навіть розпинатися не варто. Як жирне дитя: хоч би що йому дали — все проковтне. Я вів далі:

— Закінчив університет, мене на стажування запросили до Німеччини. Ось, відпустку невелику дали, вирішив батьківщину навідати. Знаєш, щось мене сюди постійно тягне. Сиджу у своєму берлінському офісі, олівці гострю, папери шефу на підпис несую, каву розчинну з автомата п'ю, а сам усе школу згадую, тебе, своїх друзяк. Шеф мною задоволений. Все каже, що залишить мене на постійне місце, штатним працівником. А що, німецьким я володію: ще в університеті, відповідальний, не дурний.

— Який ти молодець! — вона сказала це зі справжнім захопленням!

Так, не даремно ти брехав, Антон Крамаров — шкільний медаліст. Здається, для того, аби тобою захоплювалися, досягти чогось замало, треба ще себе подати. Мені, який віртуозно володіє мистецтвом брехні, першу частину цього постулату можна пропустити.

Вона продовжила:

— За кордоном, значить! Нівроку! А що за фірма?

З цим уже складніше. Жодної пристойної німецької фірми я пригадати не міг. В голові тільки й крутилися марки машин та бренди порно-індустрії. Та ну його к бісу! Брехати — так на повну котушку!

— Я в берлінському представництві BMW працюю.

Її аж покоровило. В хорошому сенсі, звісно. Вона широко посміхнулася, показавши мені свої рівні білі зуби. Повірила, дурепа! А! Всі ще пригадаєте свого «однокласника-розтелепу». Як там твій шкільний бойфренд, Лапов, певно, пляшки збирає? Не те що я. Хе-хе.

Вона відпустила ще кілька компліментів на адресу мого розуму й кмітливості, і ми знову замовкли.

Раптом вона нахилилася до мене й пошепки, ніяковіючи, начебто запитуючи про якусь сороміцьку таємницю, запитала:

— Слухай, а чай дорогий є?

— Чай? Не знаю. Я сюди пиво заходжу пити. В Німеччині пиво, наприклад, чудове. Після нього наше просто бридким здається! Ось, давлюся цим келихом уже годину, ніяк подужати не можу. Але чай ти бери, я заплачу, в мене гроші є.

Я й далі продовжував верзти цю нісенітницю, а мене не полишало неясне відчуття занепокоєння. Хай уже BMW, біс із ним, хай навіть берлінський офіс і стажування будуть, але ГРОШІ! Платити доведеться насправді. Тут не відбудешся моєю багатогою фантазією.

— Ой, як це мило з твого боку!

Вона знову посміхнулася. Офіціант приніс чай, поглянув на мене, потім на Агату, поправив рушник, що звисав з руки, і зник. От покидьок, напевне чув, що я тут варнякав! От і поглянув так. Розмова не клеїлася. Я продовжував глитати своє пиво, час від часу зображуючи бридливу гримасу, і повторював: «От у Німеччині це діло — що треба».

Хвилин із десять ми сиділи в цілковитій тиші. Компанія спортивних критиків давно розійшлася. Дівчата за сусіднім столиком продовжували пити каву, час від часу посміюючись, брютетистий бармен, який завдяки своєму зросту значно вивищувався над стійкою, розмірено витирав келих за келихом.

Раптом, абсолютно несподівано для мене, Агата акуратно поставила чайну чашку на тарілочку, поклала десертну ложку й заплакала. Плакала вона дуже незвично, не так, як усі. Знаєте, як це буває: спочатку людина починає тихенько схлипувати, сопе носом, всіляко стримує сльози, а потім її прориває. Людина реве щосили, її обличчя викривлюється, набуває бридкого й відразливого вигляду. Агата ж плакала зовсім інакше.

Вона затулила обличчя руками, трохи схилила голову й почала тремтіти. Я міг би навіть подумати, що в неї трапився напад хвороби, епілепсії, наприклад, якби за кілька секунд на стіл не почали крапати величезні краплі сліз. Клянуся! Я ніколи раніше не бачив таких великих крапель. Кожна з них — завбільшки з добрий плювок, тільки, на відміну від плювка, кришталево чиста. Краплі швидко падали на дерев'яний столик: розбивалися, скочувалися на підлогу, зливалися, утворюючи невеличкі калюжі. Пара солоних крапель упала навіть у чашку з чаєм. Я завмер. Я отупів. Я був знищений. В такі хвилини хочеться багато чого сказати, втішити, заспокоїти, зробити все, щоб тільки не бачити ці прозорі пухирці на поверхні столу. Але мені не вдавалося вигадати нічого доречного в цій ситуації. Я просто мовчки сидів, витріщившись на мою колишню однокласницю, яка ридала дедалі сильніше.

І тут вона заговорила:

— Знаєш, — вона прибрала руки від обличчя, червоного й мокрого, — тобі так пощастило! Ні! Тобі не просто пощастило! Ти це заслужив. Ти в школі добре навчався, поведився пристойно: ти заслужив! А в мене все не клеїться. Після другого курсу вийшла заміж за покидька одного. Покидьком він виявився потім, а тоді я його кохала.

Вона почала плакати з новою силою, від чого мова її ставала уривчастою і не завжди зрозумілою.

— Залетіла, дурепа, від нього! А він утік! Уявляєш? Утік, сволота! Сказав, «мені кар'єру потрібно робити!» Уявляєш... Ну, я з мамою поговорила, мама сказала: «Народжуй, доню. Нічого, самі на ноги поставимо». Я думала, думала й народила. Минулого літа. Дитину... Дівчинку. 3.700. Чудова така. Очка такі милі, носик трохи кирпатенький. Приємно на неї дивитися було!

Я почувався паскудно. Мені хотілося втекти, розчинитися, зникнути, розкластися на атоми, на молекули, тільки б не сидіти тепер отут! Мені навіть не було соромно за свою брехню, розчаровувало мене те, що я так само колись з'явився на світ, а сьогодні опинився саме тут.

— Ну, народила я її. Мила така дівчинка. А вона візьми й захворій. Лікарі сказали, що запалення якесь. Я все бігала, бігала. Ліки якісь купувала. Мати всі коштовності продала, тільки б її врятувати. А не врятували! Померла моя донечка! Мати в істериці билася, інфаркт заробила. Я весь цей час як причмелена була, не їла нічого, не спала практично. Пішла до лікаря, той сказав: «Нервовий зрив». А мати досі в лікарні лежить, щось колють їй, таблетки дають, а вона навіть не говорить ні з ким. Тільки ходить палатою туди-сюди. Кажуть, треба психіатра викликати, якщо не заспокоїться... Добре ще, що серце витримує. Я й не знаю, що буду робити, коли її не стане.

Тут вона зарепетувала, як божевільна. Офіціанти мовчки спостерігали за всім, що відбувалося. А що їм? Столи ми не ламаємо, посуд не б'ємо. А страждати людині в громадських місцях не заборонено. Бармен, здається, протирав чарку, не поспішаючи й уважно.

Агата продовжувала плакати. Її схлипи переривалися тихим стогоном. Вона то затуляла обличчя руками, то клала голову на стіл, то несамовитим, диким поглядом дивилася на мене. Я все ще мовчав. Я не знав, коли це скінчиться, не знав, чи скінчиться взагалі. Нарешті, вона сильно стиснула щелепи, подивилася на мене дуже уважно. Здається, припинила плакати. Я мовчав і дивився на неї. Її великі зелені очі були червоні й моторошно виглядали на мертвотно-блідому овалі обличчя.

— Я... — щось мені хотілося сказати, але я зупинився. Замовчав і чомусь подивився на бармена. Той подивився на мене, покинувши свою роботу. Він поставив протертий келих на стійку, розвернувся й пішов. У залі стало зовсім тихо. Дівчата з кавою пішли вже тоді, коли Агата починала плакати. Пішли, кидаючи на неї здивовані, але по-жіночому співчутливі погляди. Я роззирнувся. Все було звичним. Ті самі прямокутні столики, той самий телевізор під стелею, сині штори трохи розгойдувалися й надималися. Хтось прочинив вікно. Тільки

зараз я зрозумів, наскільки мені зимно й незатишно. Вільгість увірвалася без запрошення, безцеремонно розтеклася столами й страшенно муляла мені. День видався бридким.

Я не знав, що маю зробити. Кинутися втішати її чи, навпаки, намагатися підбадьорити. Плакати мені не хотілося, бо починало нудити. Жахливе розливне пиво давалося взнаки. Я був упевнений, що варто мені заплакати, як одразу ж виблюю на підлогу, дерев'яний столик, дурнувату блакитні штори. Я поліз у кишеню. Серед ключів, носовичків і зламаних сірників я намацав холодну поверхню білого поштового конверта. Поки діставав його, він добряче пом'явся. Агата дивилася на мене здивовано. В її погляді не було ні благання про допомогу, ні бажання заволодіти моїм скарбом. Я поклав конверт на стіл. На секунду здалося, що він прилип до чогось, але я вже відсмикнув руку. Крокуючи до виходу, я чув, що Агата щось говорить мені. Поняття не маю, що саме вона тоді сказала. Може, подякувала, а може, прокляла. Але я нічого кращого не вигадав.

Принаймні, вона не гналася за мною. Я вийшов на вулицю. Дощ продовжував періщити по асфальту, дахах машин і вікнах будинків. Грошей на проїзд у мене не було, тож довелося накинути каптур і діставатися до найближчого дашка зупинки короткими перебіжками. Я кілька разів обернувся, щоб подивитися, чи не йде моя колишня однокласниця за мною. Потім спробував закурити, але цигарка вмить згасла. Пожбуривши її в калюжу, я твердо вирішив більше не дивитися назад.

ОСА

Тому, хто хоч одного разу їздив електричкою, напевне добре знайомі задуха, пил і страхитливий гуркіт. Зелені, блакитні й сірі стріли швидкісних поїздів, що пролітають повз, з їх купе й вагонами-ресторанами, щоразу рвучко вливають у відкриті вікна електропоїзда некеровані повітряні потоки, примушуючи пасажирів відсідати подалі.

В одному з таких вагонів бодай одного разу бував кожен. Напевне, багато хто купував кросворди, церковні календарі й гребінці, масні шоколадні батончики і вдихав запах хлорки, важких цигарок і поту.

В одному з таких вагонів, у яких, можливо, доводилося їздити й вам, а можливо, побачених вами з вікна багатоповерхівки, що нависла над залізничною колією, їхав Терпилин Кір.

У самому вагоні було з десяток пасажирів. Всі вони тихо сиділи на дерев'яних лакованих лавах, дивилися у вікно, рахуючи семафори й стовпи, що пролітали повз. Але вродженою особливістю Кіра була схильність до роздумів. Роздуми найрізноманітнішого характеру раз у раз змушували його зупинити погляд на зустрічній машині; ці роздуми не давали йому вчасно вийти з ліфта або правильно порахувати решту в магазині. Думати — це як виконувати подружній обов'язок на тридцятому році спільного життя: швидше справа звички, яка вимагає тривалого відпочинку після свого виконання. Однак Терпилин не замислювався про відпочинок. І навіть зараз, коли він сидів біля прочиненого вікна електрички, дивні думки навідували його голову. Коли повз вікно пролетів наступний полустанок, що складався із зеленої лави й невеличкої назви-таблички, його навідала нова несподівана думка. Думка про те, що на карті світу є міста, селища й станції, назви яких ніколи не увійдуть до підручників історії. Роками, навіть цілими десятиріччями, там не відбувається нічого, що приваблювало б туристів чи надихало композиторів. Такі населені пункти загублені в лісах, а може, розкидані вздовж річок. Деякі з них ховаються в полях, і єдиною ознакою їх існування бувають криві й курні дороги, прокладені протекторами шин позашляховиків. Вони...

— Вибачте, біля вас вільно?

Раптово бурхливий потік думок перервав тихий жіночий голос. Кір обережно повернув голову, ніби остерігаючись, що з неї випаде безцінна ідея. Просто над ним стояла дуже симпатична дівчина. Невеличка вітряна буря, що утворилася у вагоні після того, як електричка знову розминулася з поїздом на сусідній колії, ледь розмаювала її каштанове волосся, від чого обличчя дівчини ставало якимось особливо привабливим і невагомим.

— Я можу присісти? — знову запитала вона.

Кір стримано кивнув і знову відвернувся до вікна. Чергова станція лишилася позаду. Дівчина сіла поруч, розгорнула книжку й поринула в читання. Аби краще роздивитися її обличчя, Терпилин удав, що дивиться у протилежне вікно. На білому обличчі, колір якого нагадував ті аристократичні бліді овали, які можна побачити на полотнах ХІХ століття, абсолютно пропорційно розташувалися два світло-зелені ока і акуратний ніс. Рот був схований за обкладинкою книги, яку читала сусідка. Щось незвичне, тихе й ніжне було в її зовнішності. При цьому в усьому її тілі, особливо в руках, у кінчиках пальців, якими вона стискала досить громіздку книгу, відчувалася велика життєва енергія, сила й любов до життя.

Кір різко відвернувся до вікна і спробував повернутися до своїх роздумів. У нього в голові літери склалися в слова, слова в речення, а речення робили жалюгідні спроби перетворитися на думки. Проте нічого не виходило. Єдиною ідеєю, яка справді хвилювала Терпилина, була його сусідка. Він почувався некомфортно, а тому завовтузився на місці й спробував усім тілом відвернутися в бік вікна, зачепивши при цьому ногою коліно повної жінки, що сиділа навпроти.

Напевне, ті кілька хвилин, які Терпилин згаяв сидячи упівоберта, всім тілом навалившись на залізну віконну раму, були найнезвичайнішими в його житті. Його голова, що досі генерувала безліч думок, які робили його повільним і дивним, думок, які накладали на його обличчя відбиток чи то смутку, чи то розгубленості, та сама його голова, яка кипіла й переповнювалася роздумами, що турбували й гнітили його, вперше була порожня. Йому хотілося просто дивитися на дівчину, яка сиділа поруч, ні про що не думаючи, нічого не вирішуючи. Йому хотілося бодай ще раз зазирнути в її очі, зіниці яких повільно рухалися зліва направо.

Просидівши так кілька хвилин, Терпилин раптом виразно зрозумів, що засинає. Його очі заплющувалися від того, що повіки наливалися приємною важкістю, і відчайдушні спроби розплющити їх щоразу зустрічали невидиму перепону. Крізь сон він чув тільки стукіт коліс і дивне дзижчання.

Дзижчання то ставало голоснішим, то затихало зовсім. Раптом Кір відчув сильний біль. Він вирішив, що й це ввижається йому крізь дрімоту, проте, розплющивши очі, зрозумів: тлуста дама навпроти всього лише наступила йому на ногу, намагаючись протиснутися між щільним рядом колін, що оточили її, як частокіл середньовічний замок. Коли ж цю непереборну перешкоду було подолано, Терпилин відчув, що всі його кінцівки цілі, і він не втратив нічогісінько, крім п'ятихвилинної дрімоти. Він роззирнувся довкола. Дівчина, що сиділа поруч, також дрімала, поклавши книгу на коліна. Нарешті з'явилася можливість роздивитися її як слід. Все здавалося в ній прекрасним, створеним з однією метою — милуватися. Проте Кір не встиг зупинити погляду на її милому обличчі, як знову почув настирливе дзижчання. Отут він і побачив величезну осу, яка з людським нахабством літала навколо сусідки. І знову до Терпилина повернулися думки. Його лоб наморщився, кутики рота напружилися, а губи стиснулися.

«Треба відігнати осу, — міркував він. — Якщо різким ударом збити її під час польоту, то, можливо, вона відлетить назавжди. Але, з іншого боку, оса літає занадто близько до її голови. Я можу не влучити! Вдарю людину, буде страшенно неприємно. Значить, треба її розбудити. Вона сама побачить цю бісову осу, прожене її або пересяде на інше місце. Та ні... якось незручно будити людину».

Поки Кір Терпилин розмірковував над тим, як врятувати прекрасну даму від жала комари, оса втратила рештки пристойності. Вона підлітала все ближче та ближче, кілька разів сіла на голову, а потім влаштувалася на щоці, на тлі аристократично блідого обличчя, нагадуючи проталину на засніженій галявині.

«Може, порадитися он з тим дядьком? Дмухнути на неї? Ні, не вийде. Оса ж бо полетить, а як виглядатиму я, дмухаючи на обличчя сусідки, коли та прокинеться?»

Думки, думки... Час існування кожної з них так само короткий, як і життя осі, комара чи метелика. Не можна вловити й десятої їх частини. Важко сказати, чи думала про щось оса, встромлюючи своє жало в ніжну шкіру. Важко сказати, про що думав Терпилин, коли дівчина, яка сиділа біля його правого плеча, між іншим, мало не поклавши голову на це плече, підскочила й, дико скрикнувши, почала змахувати зі свого обличчя спантеличену осу. Напевне можна сказати тільки одне: поглянувши на незугарний, страхітливий червоний пухир, що враз утворився на дівочій щоці, Терпилин повільно встав, поправив куртку і, пройшовши поза спиною якогось пасажира, що кинувся на допомогу, рушив до тамбура. І навіть думка про те, що слід від укусу щезне і шкіра знов набуде чарівного світлого кольору, не змогла його втримати.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	3
ПОЕЗІЯ	
Гурневич Катерина	7
Юлія Гуртова	12
Настя Зайцева	14
Ангеліна Кравченко	16
Анастасія Трофименко	18
Марія Хохель	20
ПРОЗА	
Юлія Гуртова	27
Андрій Динниченко	31
Ангеліна Кравченко	41
Юрій Ленц	46
Валентина Сотникова	51
Анастасія Трофименко	53
ДРАМАТУРГІЯ	
Юрій Ленц	62
ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА	
Валентина Сотникова	66
НАШІ ГОСТІ	
Володимир Патола	68
Руслан Марухин	76

Художнє видання

СОНЯЧНЕ ПРОМІННЯ

Збірка студентської творчості

За зміст публікацій відповідають автори

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*
Відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*

Над виданням працювали: *О.А. Марюхненко, Т.В. Нестерова, Н.В. Клименко*

Підписано до друку ???.2018. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. ??? Обл.-вид. арк. ??? Наклад ??? пр. Зам. 8-???

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.